

ПРЕДАТЕЛСТВОТО НА ФЕРМЕРИТЕ В ЕС

РИСКОВЕТЕ ПРЕД СЕЛСКОТО
СТОПАНСТВО В ЕВРОПА В РЕЗУЛТАТ НА
ТРАНСАТЛАНТИЧЕСКОТО ТЪРГОВСКО И
ИНВЕСТИЦИОННО ПАРТНЬОРСТВО (ТТИП)

февруари 2015

**Friends of
the Earth
Europe**

За Земята

Автори: Емили Дайъмнд, Муте Шимф

Допълнено и редактирано от: Ейдриан Беб, Андрю Кенеди

Благодарности на Жан Кристоф Бюро, Алан Матюс, Леокадия Орезак за техните проникновени коментари към доклада.

Дизайн: Линдзи Нобъл www.lindsayynoble.co.uk

Дарители: Приятели на Земята благодари за финансовата подкрепа за тази публикация на Генерална дирекция „Околна среда“ на Европейската Комисия. Отговорността за съдържанието на този документ е само на Приятели на Земята Европа и не може да се счита, че той изразява позициите на дарителя, споменат по-горе. Последният не носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в този документ.

За Земята

София, бул. Янко Сакъзов 11Б, ап.2

Тел. +359 2 943 11 23

Ел. поща info@zazemiata.org

Уебсайт: www.zazemiata.org

Facebook: <https://www.facebook.com/ZaZemyata>

СЪДЪРЖАНИЕ

Резюме СТРАНИЦА 3

Въведение СТРАНИЦА 6

**Ефектът от ТТИП върху
търговията между ЕС и САЩ** СТРАНИЦА 8

**Акцент върху
географските указания** СТРАНИЦА 16

**Ефектът върху производството
на говеждо** СТРАНИЦА 20

**Ефектът върху производството
на млечни продукти** СТРАНИЦА 26

**Ефектът върху
обработваемите култури** СТРАНИЦА 30

**Ефектът върху
производството на птиче месо** СТРАНИЦА 34

**Ефектите върху
производството на свинско** СТРАНИЦА 38

Заклучения СТРАНИЦА 42

Библиография СТРАНИЦА 44

Бележки СТРАНИЦА 46

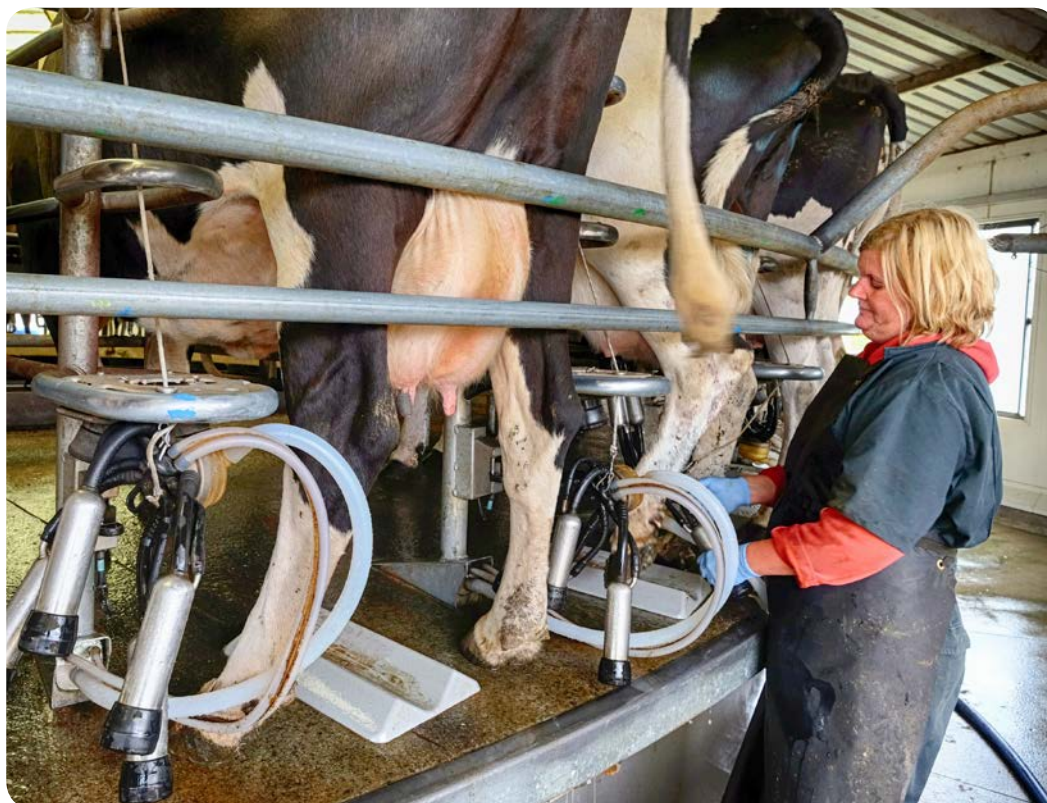
Резюме

Трансатлантическото търговско и инвестиционно партньорство може сериозно да повлияе върху селското стопанство и хранителната промишленост в Европейския съюз. Лобитата от САЩ оказват натиск за достъп до европейските пазари, но американските храни се произвеждат по различни стандарти за безопасност на храната, за хуманно отношение към животните и защита на околната среда.

През 2014 г. селското стопанство в Европейския съюз се оценява на 415 милиарда евро, но секторът е изключително сложен, тъй като съществуват разлики между различните селскостопански отрасли, видовете производители и отделните страни-членки. Малкото изследвания, които правят опит да оценят ефекта от Трансатлантическото търговско и инвестиционно партньорство (ТТИП) върху храните и селското стопанство, трудно обхващат сложността на въпроса.

Изследванията също така сочат, че по-големите възможности за износ не водят задължително до по-високи доходи, тъй като Министерството на земеделието на САЩ прогнозира спад в цените на почти всички категории храни, произвеждани от фермерите в Европа. Печалбите за Европа са ограничени до няколко сектора, като например сирената, но дори и те зависят от това дали САЩ ще въведе промени в „нетарифните мерки“, които използва за ограничаване на търговията.

Всички модели прогнозират, че ТТИП ще увеличи вноса от САЩ в ущърб на болшинството европейски производители. Много селскостопански производители в ЕС ще са губещи, а съществуването на цели сектори е потенциално застрашено. Това ще се отрази и на защитата на потребителите, тъй като държавни и браншови организации в САЩ открито искат от ЕС да намали закрилата в области като одобрението на генетично модифицираните (ГМ) храни и забраната на хормони и промивките за намаляване на патогените в производството на месо.

ГЕОГРАФСКИТЕ УКАЗАНИЯ

Географските указания (ГУ) предоставят защитен статус на регионалните продукти, които представляват около 6% от общите продажби на храна и вино в ЕС. Европейската комисия отдава голямо значение на гарантирането на защитата на ГУ в ТТИП, но съществува сериозен отпор на това от страна на лобистки групи от САЩ и Конгреса на САЩ.

Деветдесет процента от износа на продукти с географско указание включват вино и алкохолни напитки. За производителите на храни с географско указание обаче местните и европейски пазари са далеч по-важни. Всъщност, само три от държавите-членки (Франция, Италия и Великобритания) осъществяват 86% от износа на продукти с ГУ през 2010 г., като броят на продуктите, които представляват по-голямата част от тази търговия е много малък: шампанско, коняк, шотландско уиски, Грана Падано и Пармиджано-Реджано.

Дори ако Европейската комисия успее да постигне споразумение по отношение на продуктите с ГУ, най-вероятно е това да облагодетелства конкретна група производители в ограничен брой страни-членки. Има опасения, че интересите на други селскостопански сектори са изтъргувани в усилията на Комисията да сключи споразумението.

ГОВЕЖДО МЕСО

Всички модели от икономическите проучвания прогнозироват, че ако бъдат премахнати митническите тарифи на ЕС, вносът на американско телешко месо ще нарасне изключително много, до 3 милиарда щатски долара (щ.д.). Традиционните ферми за паша на говеда, които произвеждат висококачествено говеждо, се считат за особено уязвими към вноса на по-евтино говеждо от САЩ, а също така е възможно „за някои региони в ЕС да има потенциално мащабни социални и екологични последици“.

В момента вносът от САЩ е ограничен поради забраната на ЕС за използване на хормони за говеждото. Има голям натиск за отмяна на тази забрана, но се счита, че е по-вероятно да се сключи сделка за увеличен внос на говеждо без хормони от САЩ. Възможно е да бъде договорена квота за вноса на говеждо от САЩ, вместо цялостно отпадане на митническите тарифи, но това също може да доведе до тежки последици за европейските фермери. Една френска селскостопанска организация е изчислила, че очакваната квота в съчетание с наскоро договорената с Канада квота може да доведат до „между 40% и 50% спад в приходите на ... европейските животновъди на едър рогат добитък“.

МЛЕЧНИ ПРОДУКТИ

Търговията с млечни продукти е сложна, тъй като включва много различни продукти (от сухо мляко до традиционни сирена) и търговци, вариращи от мултинационални корпорации до малки селскостопански производители. Европейската комисия иска по-добър достъп до пазарите на мляко в САЩ посредством ТТИП, но в скорошните преговори с тихоокеанските държави, правителството на САЩ направи малко отстъпки, които биха могли да навредят на млекопреработвателната индустрия на страната.

Икономическите модели прогнозироват значително увеличение на търговските потоци от млечни продукти вследствие на ТТИП. Прогнозира се вносът от САЩ да нарасне до 5,4 милиарда щ.д., а експортът от ЕС до 3,7 милиарда щ.д. И от двете страни на Атлантика обаче селскостопанските производители ще спечелят малко по отношение на приходите, а европейските млекопроизводители ще се изправят и пред спад на цените. Като цяло се прогнозира стойността на млечната промишленост да спадне в някои страни-членки, по-конкретно Австрия, Бенелюкс (Белгия, Холандия и Люксембург) и Великобритания.

Европейската комисия твърди, че ТТИП ще увеличи износа на млечни произведения от Европа, но това прикрива факта, че по-голямата част от печалбата ще е за производството на сирена – продуктите, които също така най-вероятно ще спечелят от евентуалното извоюване на победа в областта на защитените географски указания. Организации на селскостопански производители изразяват опасения, че интересите на другите отрасли в млекопроизводството ще бъдат жертвани от Комисията с цел постигане на споразумение. Особено необходими са допълнителни анализи на въздействието на интегрирания американско-европейски пазар върху цената на млякото, заплащана на селскостопанските производители. Тя може да се окаже от ключово значение за оцеляването на малките и средни по размер млекодобивни стопанства.

ОБРАБОТВАЕМИ КУЛТУРИ

САЩ, както и Европа, са едни от основните производители на земеделски култури, макар че се различават по основните видове, които се отглеждат. Мащабът на търговията е сравнително малък – САЩ не представлява важна дестинация за европейските зърнени култури и маслодайни семена, а единственият значителен износ на САЩ за ЕС са соята и соевото брашно.

Моделите прогнозираят, че премахването на митническите тарифи в ТТИП ще има неблагоприятно въздействие върху зърнопроизводството в ЕС, като спадът ще достигне до 6%. Производството на пшеница, царевица и маслодайна рапица в ЕС се прогнозира да спадне и „търговското споразумение може да доведе до голям внос от САЩ в ЕС“. Трудно могат да се прогнозираят последствията за земеделските производители, тъй като те могат да преминат към отглеждане на други култури, но една от браншовите организации във Великобритания предупреждава, че ТТИП може да се окаже „пагубно за основните производители в сектора на зърнените култури и маслодайните семена“.

ДОМАШНИ ПТИЦИ И ЯЙЦА

Между ЕС и САЩ се осъществява малък обем търговия с домашни птици и яйца, но лобистки групи от САЩ искат да използват ТТИП, за да отворят пазара в ЕС. Европейските браншови организации имат своите опасения, тъй като стандартите за защита на околната среда в САЩ са по-слаби и там се прилагат само доброволни изисквания за хуманно отношение към животните, докато производителите на птиче месо и яйца в ЕС трябва да се съобразяват със строги изисквания на законодателството. Независимо от това въпросите, касаещи хуманното отношение към животните, бяха изключени от споразумението за ТТИП.

Стандартите за безопасност и хигиена се различават значително в САЩ и Европа, като подходът „от фермата до трапезата“ в ЕС е по-стриктен и по-скъп. Поради тези различия, вносет на птиче месо от САЩ е ограничен, тъй като ЕС не позволява използването на „промивки за намаляване на патогените“ върху продуктите от птиче месо. Съществуват опасения обаче, че е възможно Европейската комисия да разчиства пътя за разрешаване на тези химически промивки, като по този начин ще позволи по-евтиния внос от САЩ.

Министерството на земеделието на САЩ прогнозира само малко увеличение на износа на птичи продукти от САЩ в резултат на ТТИП. Други изследвания твърдят, че все пак вносет на птиче месо от САЩ ще се изправи пред силната конкуренция на Бразилия и Тайланд, които понастоящем са основният източник на вносно птиче месо в Европа. Нито един от моделите от икономическите проучвания не разглежда влиянието на ТТИП върху производството на яйца.

СВИНСКО

В ЕС се произвежда два пъти повече свинско месо, отколкото в САЩ, като тази промишленост в Европа има много по-строги стандарти за хуманно отношение към животните. Европейският пазар е вторият по големина след китайския и лобитата на производителите от САЩ са се устремили към получаване на достъп до този пазар. Вносет от САЩ обаче в момента е много малък, тъй като ЕС не позволява продажбата на месо, което съдържа остатъци от хормона за стимулиране на растежа рактопамин, поради опасения по отношение на неговата безопасност за потребителите. Между 60% и 80% от свинете в САЩ се третират с този хормон.

Освен за премахване на забраната за използване на рактопамин, лобистките групи в САЩ също така настояват за пълното премахване на митническите тарифи. В исторически план Европа ревностно защитава своето производство на свинско и поради това е по-вероятно тя да предложи голяма квота за свинско без рактопамин, като това вероятно ще стимулира развитието на обособени доставки от САЩ.

Икономическите модели не правят разлика между свинското и останалите меса, но в същото време прогнозираят, че премахването на митническите тарифи би могло да доведе до спад в сектора на „белите меса“ в ЕС от порядъка на до 9% в прибалтийските държави, както и „значително повишаване на вноса и...нови икономически трудности за производителите в ЕС“.

Въведение

От 2001 г. насам Световната търговска организация (СТО) се опитва да договори търговско споразумение между всички 164 държави-членки – процес, познат като Кръга Доха. Тези преговори са в застой приблизително от 2008 г. поради което се сключиха множество двустранни търговски спогодби. През последното десетилетие Европейският съюз (ЕС) подписа търговски споразумения с Перу, Украйна, Южна Африка и Виетнам, а през 2011 г. правителството на Съединените щати (САЩ) и Европейската комисия сформираха Работна група на високо равнище за растеж и работни места. Тази група изготви условия за Трансатлантическо търговско и инвестиционно партньорство (ТТИП) между Съединените щати и Европейския Съюз и заяви, че търговското споразумение следва „да премахне всички мита върху двустранната търговия...и постепенно, в къса времева рамка, да преустанови всички освен най-чувствителните митнически тарифи“ (High Level Working Group, 2013). Оттогава насам ТТИП се е превърнало във въпрос от огромно политическо и икономическо значение и се счита за толкова важно, че това е въпрос „от който в голяма степен ще зависи успехът на сегашната [Европейска] комисия“ (Bendini, 2015, стр. 4).

Търговията със селскостопански продукти е само един от секторите, които се обсъждат в ТТИП и представлява само малък дял от общия обем на търговията между САЩ и ЕС. През 2014 г. селскостопанските продукти съставляват едва 5,3% от общия размер на износа на ЕС към САЩ и 5,1% от общия износ на САЩ към Европа (European Commission, 2015a). САЩ обаче поемат 13% от износа на Европа на хранителни и селскостопански продукти, повече отколкото която и да било друга държава (European Commission, 2015a). Освен това селското стопанство става причина за редица разгорещени търговски спорове, например относно субсидиите за земеделски култури, използването на хормони на растежа за добитък и разрешаването на генетично модифицираните (ГМ) организми. Накрая, селското стопанство влияе пряко на околната среда, природния пейзаж и общественото здраве, също така има голямо културно значение, като съществуват силни лобистки групи и от двете страни на Атлантика.

Така че, макар селското стопанство да представлява само малък дял от обсъжданата търговия, неговата важност надминава размерите му. В резултат на това, Съединените щати имат много ясна цел в преговорите: „Да помогнем на продажбите на селскостопанска продукция да достигнат пълния си потенциал като премахнем митническите тарифи и квотите, които застават на пътя на износа.“ (Office of the United States Trade Representative, 2014)

„Селскостопанските интереси в Съединените щати...не са достатъчно силни от политическа гледна точка, за да осигурят гласуването на споразумение, но със сигурност са достатъчно силни, за да блокират вече договорено споразумение.“

Том Вилсак, Министър на земеделието на САЩ
(Reuters, 2015)

„Не виждам как споразумението за ТТИП ще бъде гласувано в Конгреса на САЩ, ако то не бъде подкрепено от селскостопанския сектор в САЩ.“

Джеймс Мюлерн, Президент на Националната федерация на млекопроизводителите в САЩ
(Maler & Hutchison, 2015)

ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕЧКИТЕ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

Преговорите по ТТИП обхващат два типа дейности на държавата, които оказват влияние върху търговията. Едната е прилагането на митническите тарифи и квотите върху вноса. Втората е огромният набор от различни регулации и процедури в ЕС и в САЩ, които в търговските преговори се наричат „нетарифни мерки“.

МИТНИЧЕСКИ ТАРИФИ И МИТНИЧЕСКИ ТАРИФНИ КВОТИ

Митническите тарифи представляват данъци или такси, с които се облагат вносните продукти преди те да бъдат допуснати на даден пазар, като обикновено те представляват процент от стойността на продукта. Митническите тарифи защитават местните производители като повишават цената на вносните стоки и се считат за пречка пред свободната търговия. Митнически тарифни квоти представляват вариант на митническите тарифи, при който се прилагат ниски или нулеви митнически тарифи за вноса на даден продукт до определено количество (квота). Преференциалната митническа тарифна квота е друг вариант, който определя ниска или нулева митническа тарифа за вносна квота от конкретна държава или група от държави. Квотите могат да се използват като компромисно решение, тъй като позволяват на пазарите да се отворят за внос само до някаква степен.

„НЕТАРИФНИ МЕРКИ“

Повечето търговски преговори се съсредоточават върху намаляване на митническите тарифи, но ЕС и САЩ също така водят преговори за намаляване на „нетарифните мерки“. Това са законовите изисквания, на които вносните стоки трябва да отговарят преди да могат да се продават в страната-вносител. Твърди се, че 80% от преговорите по ТТИП касаят нетарифните мерки и едва 20% се занимават с митническите тарифи (Euractiv, 2015).

Що се касае до селското стопанство и храните, нетарифните мерки най-общо попадат в две категории (United Nations UNCTAD, 2015). Първата са законите и ограниченията, касаещи безопасността на храните, защитата на здравето на растенията, животните и хората, предотвратяването на влизане на вредители и болести и защитата на биоразнообразието. Те са познати като „санитарни и фитосанитарни мерки“ (СФС). Другият вид нетарифни мерки са техническите наредби и изисквания, които са различни в САЩ и в ЕС, като например регистрирането на хранителните продукти, етикетването и опаковането, наблюдаването на изискванията за транспортиране. Те са познати под колективното наименование „технически пречки пред търговията“ (ТПТ).

ДЕЙСТВИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, КОИТО СЕ СЧИТАТ ОТ САЩ ЗА НЕОСНОВАТЕЛНИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

Мерки на ЕС

Забрана за производството на говеждо месо, третирано с хормони на растежа

Забрана за производството на свинско месо, третирано с хормона на растежа рактопамин

Изисквания за проследимост на храните, произведени от генетично модифицирани (ГМ) култури

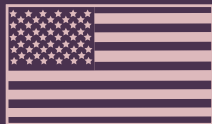
Буферни зони за предотвратяване от ГМ зараза на продукти, които не са генномодифицирани

Етикетиране на ГМ храни

Забрана на птичето месо, третирано с химически промивки за „намаляване на патогените“

Ограничения върху остатъците от пестициди, позволени в храните в ЕС

По-ниският праг в ЕС на броя на соматичните клетки в млякото.

Мнение на правителството на САЩ

„не е подкрепено от научни доказателства“

(US Trade Representative, 2014, стр.16)

„някои търговски партньори взимат предвид фактори, различни от научните“

(US Trade Representative, 2014, стр.19)

„неосъществимо от търговска гледна точка“

(US Trade Representative, 2014, стр.44)

„ненужно и обременяващо“

(US Trade Representative, 2014, стр.44)

„създава технически пречки за търговията, като погрешно предполага, че тези храни не са безопасни“

(US Trade Representative, 2014, стр.21)

„[не] изглежда да се базира на научни доказателства“ (US Trade Representative, 2014, стр.47)

„неразумно ниски прагове“

(US Trade Representative, 2014, стр.25)

„качествен критерий, а не критерий за безопасност на храната“

(US Trade Representative, 2014, стр.21)

Ефектът от ТТИП върху търговията между ЕС и САЩ

ЕС и САЩ осъществяват търговия с различни видове селскостопански и хранителни продукти. Почти две трети от износа на ЕС представляват потребителски и преработени продукти (Grueff & Tangerman, 2013), като например вино, уиски и сирена. За разлика от Европа, износът от САЩ е предимно на насипни продукти и храна за животни. Независимо че през 2015 г. ЕС има търговски излишък в търговията със селскостопански продукти със САЩ в размер на 7,2 милиарда евро, това до голяма степен се дължи на износа на алкохол, който представлява 45% от стойността на износа през 2015 г. (European Commission, 2016). Ако от статистиката се извади алкохолът, търговският излишък на ЕС в търговията със САЩ ще спадне на 97 милиона евро (виж таблицата по-долу).

Първите 20 селскостопански и хранителни продукти за износ в САЩ (2015 г.)	Милиони евро	% от общия дял	Първите 20 селскостопански и хранителни продукти за износ в ЕС (2015 г.)	Милиони евро	% от общия дял
Алкохолни напитки, ликьор и вермут	3867	19,9	Тропически плодове, пресни и сушени, ядки и подправки	2695	22,5
Бира	1468	7,6	Алкохолни напитки, ликьор и вермут	823	6,9
Вода и безалкохолни напитки	980	5	Готови храни (не са конкретизирани)	523	4,4
Сирена	905	4,7	Вино, сайдър и оцет	509	4,2
Заготовки от зеленчуци, плодове или ядки	834	4,3	Кюспета	432	3,6
Паста, тестени изделия, бисквити и хляб	820	4,2	Суров тютюн	365	3
Зехтин	800	4,1	Зеленчуци: пресни, охладени и сушени	329	2,7
Шоколад, сладкарски изделия, сладолед	653	3,4	Храна за домашни любимци	307	2,6
Готови храни (не са конкретизирани)	493	2,5	Маслодайни семена, различни от соя	305	2,5
Живи животни	374	1,9	Пшеница	296	2,5
Казеин, белтъчни вещества модифицирани нишестета	351	1,8	Заготовки от зеленчуци, плодове или ядки	271	2,3
Лепила, смоли и растителни екстракти	286	1,5	Казеин, други модифицирани нишестета	268	2,2
Зеленчуци: пресни, охладени и сушени	269	1,4	Говеждо месо: прясно, охладено, замразено	236	2
Свинско: прясно, охладено, замразено	268	1,4	Плодове, пресни или сушени, без citrusи и тропически плодове	210	1,8
Сурово кафе, насипен чай и мате	265	1,4	Други храни за животни и съставки	204	1,7
Етерични масла	215	1,1	Растителни масла, без палмово и маслиново.	200	1,7
Храна за животни	213	1,1	Мастни киселини и восъци	172	1,4
Месни заготовки	191	1	Етерични масла	166	1,4
Тропически плодове, пресни и сушени, ядки и подправки	190	1	Неопределени продукти	161	1,3
Останали продукти	2645	13,6	Останали продукти	1787	14,9
Общо	19407		Общо	11986	
	Търговски баланс на ЕС в търговията със селскостопански продукти със САЩ			7241	
	Търговски баланс на ЕС, с изключение на алкохолните напитки			97	

ТЪРГОВИЯ СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ МЕЖДУ САЩ И ЕС ПРЕЗ 2015 Г. (EUROPEAN COMMISSION, 2016)

Съединените щати са най-големият вносител на селскостопанска продукция от ЕС (European Commission, 2016), но структурата на търговията със селскостопански продукти със САЩ се различава съществено между различните страните-членки на ЕС. За много от тях, особено тези извън ЕС-15 (старите членки), САЩ не представляват основен търговски партньор. Най-големите износители на селскостопанска продукция за САЩ са Франция, Италия, Испания, Холандия и Германия, а най-големите вносители на продукция от САЩ са Германия, Испания, Холандия и Великобритания.

Макар често да се твърди, че митническите тарифи не представляват основна пречка за търговията между САЩ и ЕС, и двете страни налагат митнически тарифи върху вноса на селскостопански продукти, а понякога се прилагат изключително високи „мега митнически тарифи“ за защита на конкретни продукти. Например през 2012 г. максималната наложена тарифа върху млечен продукт на ЕС е била 597%, докато максимално наложената тарифа на САЩ в категорията напитки и тютюн е била 350% (WTO, ITC, UNCTAD, 2014)

Примери за средни размери на митнически тарифите по категории, 2010 г. (Bureau et al., 2014)

Селскостопански продукт	Митническа тарифа, прилагана от САЩ за внос от ЕС	Митническа тарифа, прилагана от ЕС за внос от САЩ
Млечни продукти	20,20%	42%
Захар	18,70%	24,30%
„Други хранителни заготовки“	9,40%	-
„Хранителни заготовки със зеленчуци“	7,60%	18,40%
„Хранителни заготовки със зърнени култури“	5,80%	8,50%
Зеленчуци	4,80%	10,60%
Месо	4,70%	45,10%

Освен прилаганите митнически тарифи, съществуват множество различия в регулациите, предпазните мерки, процедурите и мониторинга между САЩ и ЕС. Това представляват „нетарифните мерки“, които пречат на достъпа до пазара, но които не са въведени с тази цел (виж Глава 1). В анализ на нетарифните мерки, изготвен за Световната търговска организация, беше установено, че САЩ прилага санитарни и фитосанитарни мерки (СФС) за 98% от вноса на селскостопански и хранителни продукти, както и „технически пречки пред търговията“ за 87,6% от вноса. От своя страна ЕС прилага СФС мерки за 97,6% от вноса на селскостопански и хранителни продукти и „технически пречки пред търговията“ за 100% от вноса. (Bureau et al., 2014)

ПРОГНОЗИРАНЕ НА ЕФЕКТИТЕ ВЪРХУ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Въпреки твърденията относно големите икономически ползи от търговското споразумение между САЩ и ЕС, едва няколко изследвания са се опитали да моделират ефекта от ТТИП върху селското стопанство и хранителната промишленост (виж таблицата по-долу).

Европейската комисия използва проучване от 2013 г., проведено от Центъра за изследвания на икономическата политика (Francois, et al., 2013) в подкрепа на твърдението, че ТТИП ще донесе икономически ползи, но проучването разглежда селското стопанство, рибните и горски стопанства като една категория, все едно че представляват един и същи отрасъл. Макар че това изследване прогнозира малък ръст в производството (0,03% за селското стопанство, горските и рибните стопанства; 0,06% за производството на преработени храни), от него е невъзможно да се разграничат въздействията върху различните селскостопански сектори. Освен това моделът предполага, че митническите тарифи върху селскостопанската продукция ще бъдат на практика премахнати, което е малко вероятно предвид това, че и САЩ, и ЕС поддържат своята защита за важни селскостопански сектори в други търговски споразумения – особено свиневъдството и говедовъдството от страна на ЕС и млечната промишленост от страна на САЩ.

По-подробен анализ е предприет от Centre d'Etudes Prospectives et d'Informations Internationales (CEPII) (Fontaigne, Gourdon, & Jean, 2013). Това изследване е изчислило чрез моделиране ефекта от премахването на дадена част от нетарифните мерки, които влияят на търговията със селскостопански продукти, както и ефекта от премахването на митническите тарифи върху определени селскостопански сектори. Макар че изследването прогнозира голямо увеличение в обема на селскостопанската търговия в резултат на споразумението за ТТИП, ползите ще са предимно за производителите в САЩ. Така че, докато приносът на европейското селско стопанство към брутният вътрешен продукт (БВП) се прогнозира да спадне с 0,8%, производството на селскостопански продукти в САЩ се увеличава с 1,9%. Авторите изказват предположение, че най-големият ръст в обема на търговията ще бъде за млечните продукти, влакнодайните култури и месото, като по-голямата част от него идва от износителите от САЩ. В същото време най-чувствителните сектори към премахването на митническите тарифи са млечният сектор в САЩ и месният сектор в ЕС и най-вече говедовъдството.

През 2014 г. Европейският парламент възложи провеждането на всеобхватно проучване с цел моделиране на ефекта от ТТИП върху селското стопанство (Bugeau, et al., 2014). Изследователите моделират различни сценарии за намаляване на митническите тарифи и премахване на нетарифните мерки. В референтния сценарий моделът прогнозира, че износът от ЕС за САЩ може да се увеличи с 56%, а износът на САЩ към ЕС може да нарасне с 116%. Всички сценарии прогнозира спад в приноса на селското стопанство на ЕС към БВП от порядъка на 0,3% и 0,7%. Изследователите също така са установили, че премахването на митническите тарифи не оказва голямо влияние върху търговията, докато намаляването на разходите за нетарифни мерки води до съществени промени: например, при задаване на 25% намаление на нетарифните мерки на ЕС за млечните продукти моделът прогнозира 2000% ръст в износа на САЩ за ЕС.

Изследването също така разглежда ефектите и на ниво държави-членки. То прогнозира, че прибалтийските държави биха могли да претърпят спад от 1,3% на производството от селскостопанската и хранително-вкусовата промишленост, както и 9,6% спад в птицевъдния и свиневъдния сектор (които представляват 12,4% от приноса на селското стопанство към БВП на тези държави). Изследването също така прогнозира спад в приноса към БВП за плодовете и зеленчуците в Испания и Италия, за житните култури в Испания и Франция и за млечните продукти в Бенелюкс, Австрия, Германия и Великобритания. Всички тези отрасли са от национално значение.

Проучване	Допускания и метод	Прогнози
<p>Център за изследвания на икономическата политика (CEPR) (Francois, et al., 2013)</p>	<p>Споразумение само за митническите тарифи и 98% намаляване на митническите тарифи.</p> <p>Селскостопанският и хранително-вкусовият сектори, са разделени само на две категории: „селско стопанство, горски и рибни стопанства“ и „преработени храни“.</p>	<p>0,03% ръст в производството на горското, рибно и селско стопанство на ЕС.</p> <p>0,06% ръст в производството на преработени храни в ЕС.</p>
<p>Centre d'Etudes Prospectives et d'Informations Internationales (CEPII) (Fontaigne, Gourdon & Jean, 2013)</p>	<p>Премахване на митническите тарифи в селското стопанство.</p> <p>25% намаляване на еквивалентната стойност на нетарифните мерки.</p> <p>Търговията със селскостопански продукти е разпределена в широкообхватни категории.</p> <p>Алкохолните напитки са анализирани отделно от хранителните продукти.</p>	<p>168% ръст на експорта на селскостопански продукти от САЩ. Приносът на селското стопанство към БВП на САЩ се увеличава с 1,9% (6,6 милиарда щ.д. при цени от 2007 г.)</p> <p>149% ръст на експорта на селскостопански продукти от ЕС. Приносът на селското стопанство към БВП на ЕС спада с 0,8% (5,8 милиарда щ.д. при цени от 2007 г.)</p> <p>Приносът на селското стопанство към БВП спада в:</p> <p>Германия (-1,2 милиарда щ.д.); Верикобритания (-1,1 милиарда щ.д.); Франция (-700 милиона щ.д.); „Южна Европа“ (-1,1 милиарда щ.д.)</p>
<p>Европейски парламент (Bureau, et al., 2014)</p>	<p>Моделирани са няколко сценария.</p> <p>„Референтен“ сценарий: 25% намаляване на нетарифните мерки. Премахване на всички митнически тарифи до 2025 г.</p> <p>Селскостопанската търговия е разделена на категории.</p> <p>Ефект върху отделни страни-членки или групи от страни-членки.</p>	<p>Износът от ЕС се увеличава с 56%, включително на напитки, тютюн, млечни и „други хранителни продукти“ (включително готова риба и зеленчуци, брашна, сокове).</p> <p>Износът от САЩ се увеличава с 116%, включително „други хранителни продукти“, млечни продукти, плодове и зеленчуци, птиче месо и зърнени храни.</p> <p>Основен ефект от намаляване на нетарифните мерки.</p>
<p>Министерство на Земеделието на САЩ - Служба за икономически изследвания (Beckman, et al., 2015)</p>	<p>Използва по-актуални данни. (2011 г.)</p> <p>Не разглежда нещата на ниво страни-членки, но разпределя селскостопанската търговия на 38 категории.</p> <p>3 сценария: премахване на всички митнически тарифи и квоти; премахване на конкретни нетарифни мерки; ефектът от предпочитанията на потребителите към местни продукти.</p>	<p>Експортът на САЩ се увеличава с 5,475 милиарда щ.д.</p> <p>Експортът на ЕС се увеличава с 747 милиона щ.д.</p> <p>Експортът от САЩ се увеличава в почти всички категории храни.</p> <p>Пазарните цени в ЕС падат за всички категории храни.</p>

КАКВО БИ МОГЛО ДА СЕ ОЧАКВА: ДАННИ ОТ ВСЕОБХВАТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО И ТЪРГОВСКО СПОРАЗУМЕНИЕ (ВИТС) И ТРАНС-ТИХООКЕАНСКОТО ПАРТНЬОРСТВО (ТТП)

Наскоро подписаните споразумения за свободна търговия могат да дадат някаква представа за това как ще се разглеждат селскостопанските продукти от САЩ и от ЕС в рамките на преговорите по ТТИП:

В споразумението между ЕС и Канада (ВИТС), ЕС се съгласява да премахне 92,2% от митата върху селскостопанските стоки, с възможност този процент да достигне 93,8%, но с някои изключения (European Commission, 2014b)

- „Системата за входни цени“ се запазва за ябълките, citrusите, кивито, марулитите и цикорията, прасковите и нектарините, крушите, ягодите, сладкия пипер, трапезното грозде и доматиите (тя ограничава вноса на стоки в ЕС под дадено ниво на цените);
- Фиксирани са квоти за нулеви митнически тарифи за внос на говеждо, свинско и консервирана царевица;
- Пилешкото и пуешкото месо, яйцата и яйчните продукти са изключени от споразумението.

В споразумението за Транс-тихоокеанското партньорство (ТТП), САЩ се съгласяват да премахнат митническите тарифи за почти всички селскостопански стоки, внесени от партньорски държави, но определят квоти за вноса на захар и млечни продукти. (USDA Foreign Agricultural Service, 2015).

Докато ЕС е запазил протекциите за по-широк кръг от продукти, очевидно е, че САЩ сериозно защитават млечната си промишленост в рамките на ТТИП. Млечната промишленост се поддържа от Европейската комисия като важна област за реализиране на търговски печалби в рамките на ТТИП, но това няма да бъде осъществено, ако САЩ заемат същата позиция както с партньорите си от тихоокеанския район.

Последните публикувани изследвания са на Министерство на земеделието на САЩ, по-конкретно на Службата за икономически изследвания (Beckman, et al., 2015). Макар че изследването не разглежда ефектите на ниво страни-членки, то предоставя възможно най-подробна информация за различните селскостопански сектори, като класифицира търговията със селскостопански продукти в 38 категории. Моделирането разглежда премахването на митническите тарифи, но също и на различни нетарифни мерки, които са идентифицирани от Министерство на земеделието на САЩ като скъпоструващи за страната (виж таблицата по-долу). Министерство на земеделието на САЩ прогнозира, че ако те бъдат премахнати, ще настъпи ръст в износа на САЩ и това ще доведе до спад на пазарните цени и производството в ЕС.

Някои моменти от изследването на Министерство на земеделието на САЩ изглеждат прекалено амбициозни, тъй като изследователите предполагат, че ЕС ще премахне всички нетарифни мерки, които са идентифицирани като скъпоструващи за САЩ. Това допускане се прави, въпреки мерките, които бяха въведени в защита на потребителите и тяхното поддържане от ЕС в контекста на водещите се търговски спорове. Премахването на всички тези мерки би представлявало огромен компромис от страна на Европейската комисия и е малко вероятно да бъде одобрено от Европейския парламент и страните-членки.

Някои от „спорните“ нетарифни мерки, идентифицирани от Министерство на земеделието на САЩ (Arita, Mitchell, & Beckman, 2015)

Нетарифна мярка	Прилагана върху	Цена, изразена като еквивалент на митническа тарифа (в %) (Arita, Mitchell, & Beckman, 2015)	Прогноза на Министерство на земеделието на САЩ за премахване на мерките (Beckman, et al., 2015)
Ограничения на ЕС за месо, произведено с помощта на хормони на растежа и някои антибиотици	Говеждо	23% - 24%	Увеличаване на вноса на САЩ: 1,861 милиарда щ.д. Производство в ЕС: - 1,52%
	Свинско	81%	Увеличаване на износа на САЩ: 2,394 милиарда щ.д. Производство в ЕС: - 2,97%
Ограничения на ЕС за месо, обработвано с промивки за намаляване на патогените (хлорни промивки и т.н.)	Птиче месо	102%	Увеличаване на износа на САЩ: 33 милиона щ.д. Производство в ЕС: - 0,08%
Разрешаване и регулиране на хранителни продукти, произведени от ГМО култури от страна на ЕС	Соя	17%	Ръст на износа на соя от САЩ: 861 милиона щ.д.
	Царевица	79%	Ръст на износа на царевица от САЩ: 361 милиона щ.д.
Максимално допустими нива на остатъци от пестициди и други вещества	Зеленчуци	53%	Ръст на износа на зеленчуци от САЩ: 466 милиона щ.д. Производство в ЕС: - 0,04%
	Плодове	35%	Ръст на износа на плодове от САЩ: 187 милиона щ.д.
Процес на одобрение за внос от САЩ на нови плодове и зеленчуци (оценка на риска от пестициди)	Зеленчуци	37%	Ръст на износа на зеленчуци от ЕС: 613 милиона щ.д. Производство в ЕС: - 0,04%
	Плодове	45%	Ръст на износа на плодове от ЕС: 495 милиона щ.д. Производство в ЕС: + 1,13%

Оставяйки настрана тези нетарифни мерки, моделът на Министерството на земеделието на САЩ разглежда какво би се случило, ако всички митнически тарифи и квоти за внос се премахнат от търговията със селскостопански стоки. Изследването прогнозира 5,475 милиарда щ.д. ръст на износа от САЩ, но само 747 милиона ръст на износа от ЕС за САЩ. Износът от САЩ се увеличава почти във всички категории храни, като това съответства със спад на цените в ЕС. В ЕС спада производството на ориз, пшеница, грубо зърно (включително царевица), плодове, ядки, захарно цвекло, „други култури“, „едър рогат добитък“, „свине“, говеждо месо, свинско, „други меса“, суроватка, масло, обработена захар, обработен ориз и обработен фураж (виж таблицата с избрани примери). Ръстът на износа от ЕС е скромнен и дори когато производството в ЕС расте, цената на европейските пазари пада. Това включва и хранително-вкусовите отрасли (например сирена, плодове и зеленчуци), които се считат за „настъпателен интерес“ на ЕС.

Избрани примери от прогнози с моделиране за премахване на всички митнически тарифи и митнически тарифни квоти в търговията със селскостопански и хранителни продукти между ЕС и САЩ (Beckman, et al., 2015).

Категория храни	Ръст на износа от САЩ към ЕС (щ.д.)	Ръст на износа от САЩ към ЕС (%)	Промяна в пазарната цена в ЕС (%)	Промяна в производството в ЕС (%)
Говеждо месо	1,467 милиарда	645	-0,25	-1,11
Зърнени продукти	436 милиона	44	-0,15	0,05
Готови плодове и зеленчуци	372,5 милиона	60,85	-0,15	0,05
Свинско	322 милиона	181	-0,32	-0,01
Масло	151 милиона	206	-2,33	-0,86
Пшеница	114 милиона	23,22	-0,33	-0,28
Неолющен ориз	98 милиона	444,39	-0,69	-2,32
Плодове	94 милиона	29,67	-0,3	-0,08
Суроватка	34 милиона	435,08	-0,68	-0,06
Категория храни	Ръст на износа от ЕС за САЩ (щ.д.)	Ръст на износа от ЕС към САЩ (%)	Промяна в пазарната цена в ЕС (%)	Промяна в производството в ЕС (%)
Сирене	325 милиона	30,44	-0,3	0,52
Растително масло	95 милиона	10,81	-0,11	0,09
„Други култури“	70,6 милиона	9,35	-0,28	-0,06

КОЛКО НАДЕЖДНО Е МОДЕЛИРАНЕТО?

Всички анализи използват статичния модел на изчислимото общо равновесие на Проекта за анализ на световната търговия GTAP (Global Trade Analysis Project), въз основа на базата данни на GTAP. Използването на този тип моделиране е обект на критики, поради икономическите допускания, вградени в моделите (Raza, et al., 2014) и се поставя под въпрос дали те могат прецизно да моделират сложността на селскостопанските пазари и нетарифните мерки. Например авторите на доклада на Европейския парламент твърдят, че не могат да разграничат търговията с говеждо месо, отглеждано без хормони и говеждо, отглеждано с хормони. Те също така заявяват, че в случаите със захарта и биогоривата „политиките в тези отрасли са на практика толкова сложни, че не могат да бъдат прецизно моделирани в обща рамка“ (Bureau, et al., 2014, стр.33).

Европейският парламент възлага на Центъра за проучване на европейските политики да оцени моделите CEPР and CEPИI. Анализаторите от Центъра заключават, че моделът на изчислимо общо равновесие (CGE) е на „съвременен високо технологично ниво“ и е най-доброто, с което разполагаме в момента, но все пак има своите недостатъци, включително и нереалистичен анализ на ефекта върху пазара на труда. Независимо, че като цяло подкрепят използвания подход, анализаторите от Центъра отбелязват, че ТТИП се различава от другите спогодби за свободна търговия по това, че наблюдава изключително много на регулаторната хармонизация и премахването на нетарифните мерки и е „изключително трудно те да бъдат правилно разглеждани в какъвто и да е икономически модел и примерите за опити в тази посока не са много.“ (Pelkmans, et al., 2014, стр.3)

Акцент върху географските указания

Географското указание (ГУ) означава, че даден продукт може да се произвежда само в района, с който то се свързва традиционно; шампанското - в региона на Шампания във Франция, пармската шунка - в района на Парма в Италия и т.н. Макар че защитените ГУ бяха включени в Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата на интелектуалната собственост (ТРИПС) от 1994 г., не бе постигнато съгласие относно международен механизъм и по закон САЩ не признават ГУ.¹ Поради това съществуват две основни зони на конфликт по отношение на продуктите с ГУ в преговорите по ТТИП. Първо, как да бъдат защитени географските указания и второ, кои имена могат да отговарят на изискванията за защита.

Защита в САЩ може да се търси посредством сертифициране на колективни марки, но ГУ се разглеждат като подсистема в системата на търговските марки – което означава, че защитата се основава на различията в продукта, а не на локацията на производство. Също така, от собственика зависи да защитава търговската си марка като предявява съдебни иски срещу нарушенията. Противно на това, ЕС счита, че географските указания изискват специална и отделна система за защита (описана в Регламент 1151/2012), която да се ръководи от държавата. Даден продукт не може да се нарича с името на ГУ, освен ако не е произведен в определен район и дори използването на думи като „стил“ или „имитация“ не е позволено. ЕС е правил опити да разшири системата си за защита на ГУ чрез различните си двустранни търговски споразумения, но в преговорите по ТТИП съществува съществено противоречие относно това дали законовият подход на ЕС или този на САЩ трябва да получи надмощие. (O'Connor, 2015).

„Географските указания запазват работните места в малките градове/ провинцията“

„ГУ помагат на малките селскостопански производители“

„Много продукти с ГУ се произвеждат в селски райони, които често са бедни“

„Малките фермери, произвеждащи продукти с ГУ, ... имат алтернатива да не продават на големите купувачи и на масовия пазар.“

(DG Agriculture and Rural Development, 2015d)

В член 24 от споразумението за ТТИП се казва, че на продуктите не трябва да се дава защитено ГУ ако името е станало „генерично“, като например сиренето чедър. Но точно какво се смята за генерично представлява още една спорна област между ЕС и САЩ. Когато през 2014 г. ЕС договори търговското си споразумение с Канада (Всеобхватното икономическо и търговско споразумение – ВИС), Европа получи защита за 173 имена на продукти и изиска от новите канадски производители на асиаго, фета, горгонзола и сирена Мюнстер да добавят в наименованието върху етикетите описания от сорта на „стил“, „вид“ или „имитиращ продукт“ (Sinclair, Trew & Mertins-Kirkwood, 2014, стр.62). Това предизвика възмущение сред лобистките групи на производителите от САЩ и група от 177 конгресмени призова САЩ да отхвърлят всякакви форми на защитено географско указание в ТТИП, като заявиха, че ЕС се опитва да „гарантира изключителен достъп до пазара за собствените си производители“ (US Congress, 2014). Независимо от това се твърди, че Комисията е изготвила списък с 200 названия с ГУ, които настоява да бъдат защитени в ТТИП, включително 75 вида сирена (Inside US Trade, 2014)

КОЙ ИМА ПОЛЗА ОТ ТОВА?

Европейската комисия твърди, че сериозната защита на географските указания в ТТИП е жизненоважна за европейските фермери, отчитайки, че те ще бъдат в неблагоприятна конкурентно положение спрямо производителите от САЩ (Hogan, 2015). Анализът на подхода на Комисията обаче сочи, че той няма да е от полза за европейските фермери, дори и за тези, които са заети в производството на храни и вина с ГУ.

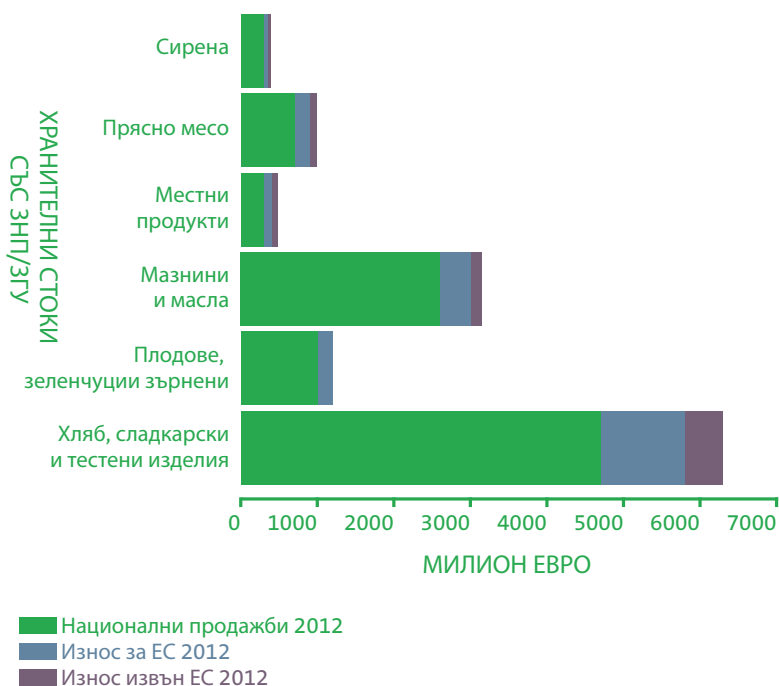
През 2015 г. в ЕС има 1308 регистрирани ГУ на хранителни продукти (DG Agriculture and Rural Development, 2015a), 2883 регистрирани ГУ на вина (DG Agriculture and Rural Development, 2015b) и 332 на спиртни напитки (DG Agriculture and Rural Development, 2015c). Според Комисията, размерът на продажбите на тези храни и вина със защитено географско указание възлиза на 54 милиарда евро през 2010 г. (Chever, et al., 2012), което представлява 5,7% от общия дял на продажбите на храна и вино в ЕС (956 милиарда евро). Продуктите със защитено ГУ обаче представляват 15% от износа на храни и вино от ЕС (11,5 милиарда евро) и САЩ са най-големият вносител, като през 2010 г. са приели продукция със защитено ГУ в размер на 3,4 милиарда евро.

Макар тези данни на пръв поглед да подкрепят силния акцент на Европейската комисия върху защитените ГУ, собствените ѝ данни сочат, че тази стратегия може да не постигне толкова голям ефект, колкото се твърди. Изследване, възложено от Комисията установи, че вината и спиртните напитки представляват 90% от експортната стойност на продуктите с ГУ, като хранителните продукти представляват под 9% от експортните продажби (Chever, et al., 2012). Три държави-членки произвеждат 86% от продуктите с ГУ, изнасяни извън ЕС: Франция (40%), Великобритания (25%) и Италия (21%), като по-голямата част от тази търговия се състои от малък брой продукти със ЗГУ: шампанско, коняк, шотландско уиски, Грана Падано и Пармиджано-Реджано.

Всъщност местните и европейски пазари са значително по-важни канали за продажба на хранителни продукти с ГУ (виж графиката). Наскоро проведено проучване установи, че дори в случая на пармската шунка, която се изнася извън ЕС, 60% от производителите снабдяват само италианския пазар, докато в износа преобладават по-големи търговски компании за масово производство. (Dentoni, Menozzi, & Capelli, 2012).

„[ЕС] иска да защити това предложение с висока добавена стойност. Но нашето опасение е, че, постъпвайки по този начин, за продуктите, които вече с десетилетия се пласират под същото название, което название според нас е сравнително генерично, ще бъде трудно, ако не и невъзможно, [да влязат] на пазара.“

Министър на земеделието на САЩ,
Том Вилсак (Michalopoulos, 2015)

Източник: (DG Agriculture and Rural Development, 2015f)

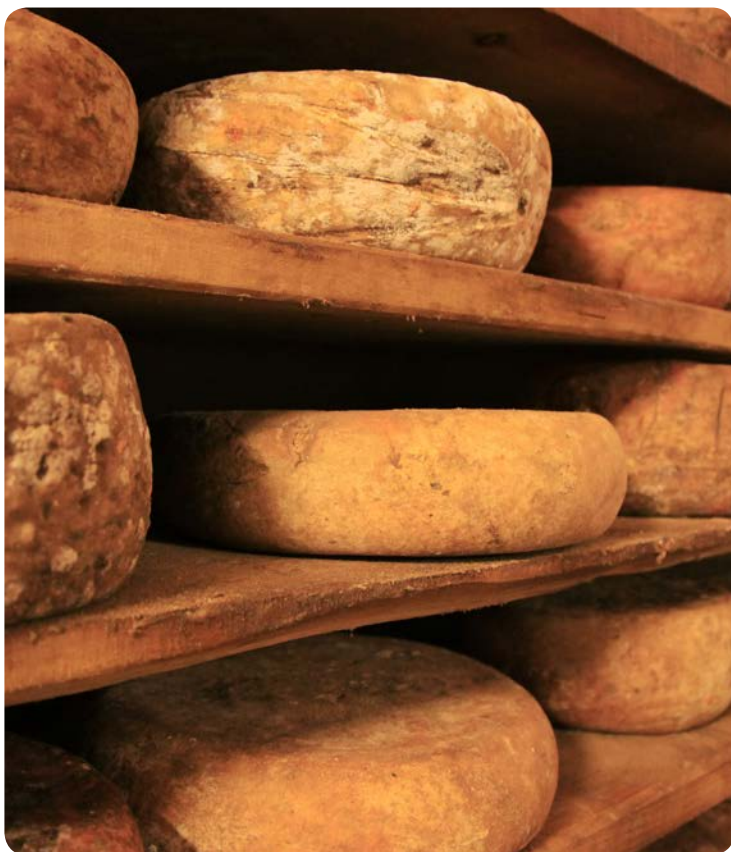
ОГРАНИЧЕН СПИСКЪК

Подходът на Комисията при подписването на предишните търговски споразумения е бил да се договори защита на ограничен брой специфични продукти със защитени географски указания (ЗГУ) – 173 храни със ЗГУ с Канада и 160 храни и вина със ЗГУ с Южна Корея – за разлика от хилядите ЗГУ, регистрирани в ЕС (Matthews, 2014). Само 14 страни-членки бяха дори представени в списъка на Всеобхватното икономическо и търговско споразумение (ВИТС) и само шест продукта със ЗГУ бяха от държави извън ЕС-15. Освен това се налагаше държавите да лобират, за да може продуктите им да попаднат в списъка на Комисията за водене на преговори, като италианските браншови организации на производителите изтъкнаха, че повечето италиански продукти със ЗГУ не са били включени, така че производителите им не са били облагодетелствани (Morgan, 2015).

Лобистките групи от САЩ сериозно се противопоставят на усилията на ЕС да осигури защита дори на този малък брой продукти със ЗГУ, но дори да бъде договорен списък със защитени продукти, то ползите за производителите в ЕС отново ще са частични и ограничени, особено за онези от страните извън ЕС-15. Подходът на Европейската комисия към географските указания в преговорите по ТТИП няма да помогне на болшинството фермери, които са изправени пред конкуренцията на вноса от САЩ, нито на повечето фермери и производители в Европа, които създават храни със ЗГУ.

ПОЗИЦИЯТА НА СЪЕДИНЕНИТЕ ЩАТИ

Наскоро договореното Транс-тихоокеанско партньорство (ТТП) дава сериозни знаци за предпочитания избор от правителството на САЩ. ТТП защитава ЗГУ посредством търговски марки (член 18.19), излагайки принципа, че ЗГУ представляват права върху частна интелектуална собственост (вместо защитени от държавата права) и включва клауза, че не може да се кандидатства за ЗГУ ако името се счита за генерично в страната вносител (Член 18.32.1с) (US Trade Representative, 2015). Всички тези клаузи са в противовес на подхода на ЕС, но те позволяват на САЩ да твърдят, че ТТИП следва да повтаря това, което вече е договорено с други търговски партньори.

Ефектът върху производството на говеждо

Макар че някои американски фермери отглеждат говедата си на пасища, в по-голямата част от търговската дейност с говеждо се използват ферми за угодяване, в които говедата се държат в затворени пространства и се хранят с фуражни смеси на зърнена основа (USDA Economic Research Service, 2012). Освен това основната част от говедовъдството се контролира от много големи компании. През 2012 г. 51% от продажбите на телешко и говеждо са осъществени от едва 2% от фермите за угодяване на говеда – такива с над 1000 броя глави добитък (USDA, 2012a), а три четвърти от говеждото месо в САЩ отива само в пет компании за опаковане на месо.²

Производството на говеждо в ЕС има различна структура и може да се раздели на два основни вида ферми. Две трети от говеждото в ЕС е страничен продукт на млечната промишленост и повечето говеда за производство на мляко и месо се угодяват по-скоро със силаж (ферментирала трева или царевича) отколкото на паша. Страничното производство на говеждо месо от млекодайни животни не е пряко свързано с цената на говеждото. Макар че ниските цени на говеждото се отразяват на млекопроизводителите, производството също така зависи от промените в размера на млекодайното стадо, което пък е свързано с цената на млякото.

Системите за производство само на говеждо (също наричано „месо от бозаещи телета“) обикновено представляват малки ферми с ниски доходи, които осъществяват традиционно отглеждане на пасища, често в чувствителни от екологична гледна точка райони. Деветдесет и четири процента от фермите за отглеждане на телешко се намират в страните от ЕС-15, най-вече Испания, Франция, Италия и Великобритания (European Commission, 2014a). Тъй като много от тези фермери работят с малки печалби, те са изключително чувствителни към промените в цените.

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ГОВЕЖДОТО ОТ САЩ НА ПАЗАРИТЕ В ЕС (DEBLITZ & DNUYVETTER, 2013)

Цените на говеждото в ЕС са с до 150 евро на 100 кг по-високи от тези в САЩ.

През 2010 г. производствените разходи за средни по големина ферми за угодяване в САЩ са били по-ниски, отколкото тези за почти всички видове ферми за отглеждане на говеда в ЕС. Дори след транспортирането до ЕС разходите за говеждото от САЩ са били по-ниски от тези за говеждото от ЕС с до 100 евро на 100 кг. Ако не се използват хормони, разходите за отглеждане на говеждо в САЩ нарастват и са еднакви с тези на фермерите от ЕС, но високата цена в ЕС все още представлява стимул за износ.

Прогнозира се вносът на говеждо именно от САЩ, а не от други страни извън ЕС, да измести местното производство в ЕС, заради типа говеждо, произвеждано в САЩ.

ФИНЛАНДИЯ

550 ЕС ферми за говеждо месо
€56 млн. доброволни обвързани плащания

ШВЕЦИЯ

1,410 ЕС ферми за говеждо месо
€91 млн. доброволни обвързани плащания

ПОЛША

2,280 ЕС ферми за говеждо месо
€172 млн. доброволни обвързани плащания

ЧЕХИЯ

620 ЕС ферми за говеждо месо
€24 млн. доброволни обвързани плащания

АВСТРИЯ

680 ЕС ферми за говеждо месо
€12 млн. доброволни обвързани плащания

ГЕРМАНИЯ

1,860 ЕС ферми за говеждо месо
1,860 млн. доброволни обвързани плащания

ДАНИЯ

650 ЕС ферми за говеждо месо
€24 млн. доброволни обвързани плащания

ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО

6,060 ЕС ферми за говеждо месо
€45 млн. доброволни обвързани плащания

ИРЛАНДИЯ

15,720 ЕС ферми за говеждо месо

БЕЛГИЯ

1,430 ЕС ферми за говеждо месо
€83М млн. доброволни обвързани плащания

ЛЮКСЕМБУРГ

100 ЕС ферми за говеждо месо

ФРАНЦИЯ

10,290 ЕС ферми за говеждо месо
€652 млн. доброволни обвързани плащания

ИСПАНИЯ

12,080 ЕС ферми за говеждо месо
€228 млн. доброволни обвързани плащания

ПОРТУГАЛИЯ

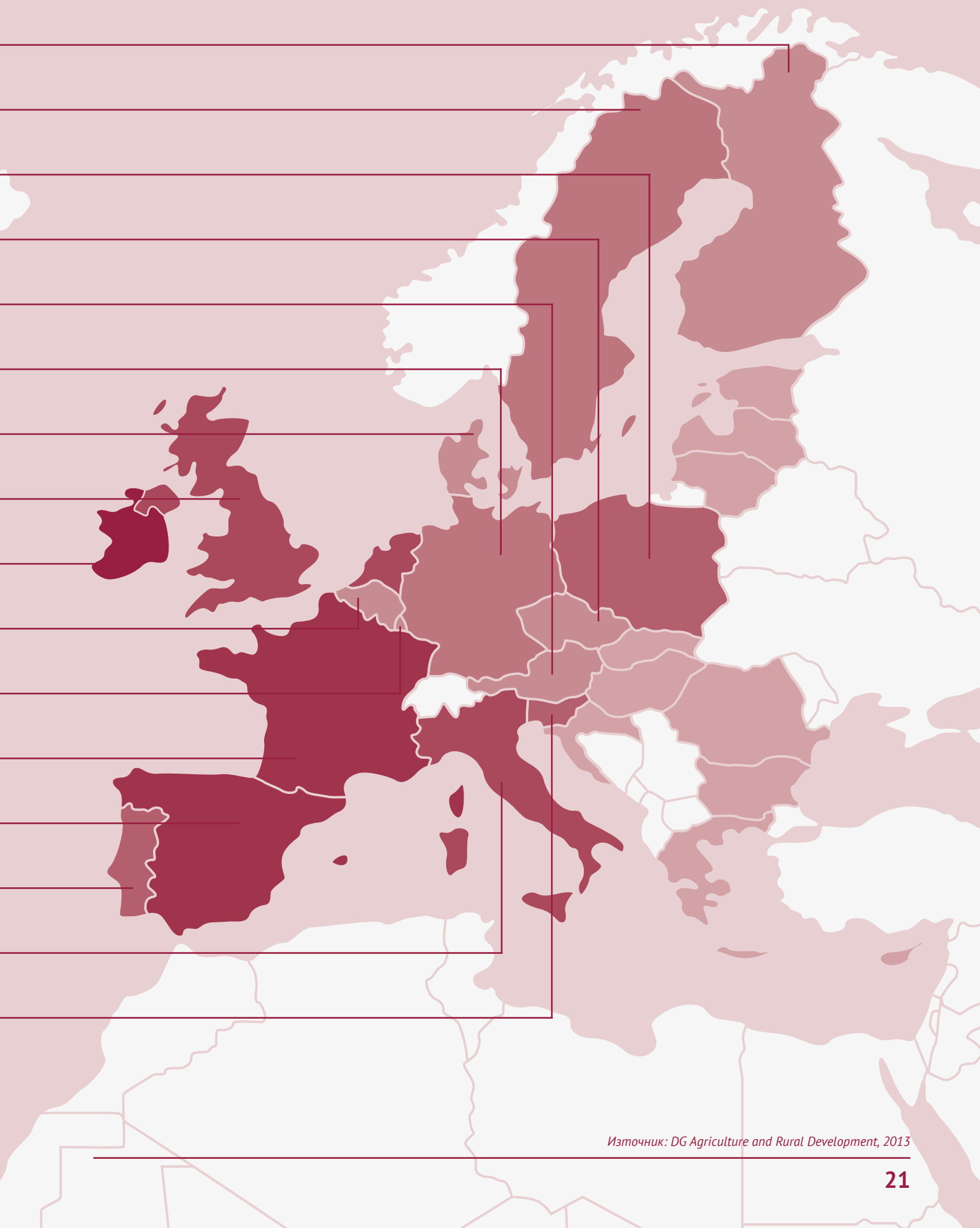
3,060 ЕС ферми за говеждо месо
€60 млн. доброволни обвързани плащания

ИТАЛИЯ

7,230 ЕС ферми за говеждо месо
€108 млн. доброволни обвързани плащания

СЛОВЕНИЯ

2,050 ЕС ферми за говеждо месо
€4 млн. доброволни обвързани плащания

НАСТОЯЩИТЕ ТЪРГОВСКИ МОДЕЛИ

През 1989 г. ЕС въвежда в действие забрана за производството и вноса на говеждо от животни, третирани с хормони за стимулиране на растежа³, което предизвиква дългогодишен търговски спор със САЩ. Той е разрешен през 2009 г., когато ЕС се съгласява да разкрие вносна квота с нулева митническа тарифа за 200 000 тона говеждо, свободно от хормони в замяна на намаляване на санкциите от страна на САЩ (World Trade Organisation, 2009). Оттогава насам тази квота се разширява и за други страни, а от 2014 г. на САЩ е отпусната квота за говеждо в размер на 48 500 тона с нулева митническа тарифа.⁴ Между 2010 г. и 2013 г. обаче САЩ са изнасяли средно само по 22 400 тона годишно за ЕС – много под разрешеното (European Commission, 2015b). Това вероятно е така, защото повечето говеждо месо от САЩ не е свободно от хормони. Едно проучване от 2013 г. изчислява, че 84% от говедата във фермите за угодяване в САЩ са третирани с хормони на растежа. (Deblitz & Dhuyvetter, 2013).

ТТИП И ХОРМОНИТЕ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА РАСТЕЖА

В публичните документи на Комисията за ТТИП се казва, че „ЕС ще запази ограниченията си за хормоните или стимулантите на растежа в животновъдството“ (DG Trade, 2015). През 2015 г., обаче беше съобщено, че Комисарят по земеделието на ЕС Фил Хоган е държал реч на Конференция на Министерство на земеделието на САЩ и е казал на делегатите, че ЕС е готов да обсъжда всички пречки за достъп до пазара на селскостопански стоки „включително и ограниченията, касаещи производствените практики на говеждо, свинско и птиче месо“ (US Meat Export Federation, 2015).

ПРОГНОЗИ ЗА ЕФЕКТА ОТ ТТИП

Всички моделиращи проучвания споделят мнението, че секторът на говеждото месо в ЕС е много уязвим към намаляване на митническите тарифи. Моделът СЕРИИ прогнозира 3,2 милиарда щ.д. ръст в производството на „месо“ в САЩ, като произтичащия от това спад в производството в ЕС ще достигне 2,8 милиарда щ.д. (макар че не всичко това е говеждо месо) (Fontaigne , Gourdon, & Jean , 2013, Приложение).

Изследването, проведено за Европейския парламент, прогнозира ръст от между 300% и 400% в търговията с говеждо между ЕС и САЩ, но не предоставя подробности относно ефекта върху отглеждането на говеда в ЕС. Авторите твърдят, че „Говеждото е продукт, за който.... моделите едва ли предоставят надеждни резултати“ (Bureau, et al., 2014, стр. 55). Въпреки това те отправят сериозни предупреждения за последствията от ТТИП за сектора на говеждото: „при липсата на пречка за вноса от конкурентен и еластичен източник на доставки като САЩ, твърде възможно е вносет да достигне няколко милиона [тона]“. Ако това се случи, по-голямата част от свиването в производството на говеждо в ЕС се очаква да дойде от фермите за бозаещи телета, които са чувствителните към цените и това ще има „потенцилно дълготрайни социални и екологични последствия за някои региони в ЕС.“ (Bureau, et al., 2014, стр. 49).

Докладът на Министерство на земеделието на САЩ прогнозира, че премахването на митническите тарифи ще доведе до влизането на пазара в ЕС на 1,5 милиарда щ.д. под формата на говеждо месо и до 1,11% свиване в производството на говеждо в ЕС. Ако „нетарифните мерки“ (забраната на хормони за говеждото) също бъдат премахнати, Министерство на земеделието на САЩ прогнозира ръст от 1,86 милиарда щ.д. в износа на говеждо месо от САЩ и 1,52% свиване в стойността на селското стопанство в областта на говеждото. Тези данни обаче трудно могат да бъдат тълкувани, тъй като е много малко вероятно ЕС да премахне всички митнически тарифи и квоти или да се съгласи с вноса на третирано с хормони говеждо месо.

УВЕЛИЧАВАНЕ НА ВНОСНИТЕ КВОТИ ЗА ГОВЕЖДО ОТ САЩ

Има данни, че ЕС е поставил говеждото в категорията на „чувствителните продукти“ за преговорите по ТТИП (Interbev: Interprofession betail et viande., 2015). Това означава, че ЕС може да договори постепенно отваряне на пазара на говеждо или продължаване на квотите, или дори изключването му от търговското споразумение. В търговското споразумение ВИТС ЕС дава на Канада вносна квота с нулева митническа ставка за 50 000 тона говеждо (нарастваща до 67 500 тона), следователно е възможно ЕС да предложи на САЩ по-голяма вносна квота в ТТИП. Производството на говеждо месо в САЩ е много по-голямо от това на Канада, така че се очаква квотите да са значително по-големи (Bureau, et al., 2014). Твърди се, че САЩ настояват за между 5 и 6 пъти по-големи квоти от тези за Канада.

Прогнози на СЕРИИ за производство на месо

Дори и без пълното премахване на митническите тарифи ефектът от ТТИП върху говедовъдите може да бъде сериозен. Ако на САЩ се предоставят големи квоти с нулеви митнически тарифи, това може да стимулира растежа на обособената верига за доставка на свободно от хормони говеждо. Свободното от хормони говеждо вече се продава на високи цени в САЩ и асоциацията на френските производители Interbev изрази предположение, че износителите от САЩ се стремят да разширят дейността си на европейския пазар на говеждо контрафиле, който е с висока стойност (Interbev: Interprofession betail et viande., 2015). Според източници от бранша по-голямата част от вноса на говеждо от САЩ представлява висококачествен охладен разфасован бут, който се конкурира пряко с висококачественото говеждо, произвеждано от европейските фермери, отглеждащи бозаещи телета.

Възможно е общата квота за говеждо, заделена за Канада и САЩ посредством ВИТС и ТТИП да достигне 200 000 тона. Европейските организации на производителите предупреждават, че общият пазар в ЕС на висококачествено говеждо и телешко контрафиле се изчислява на между 400 000 тона (Interbev: Interprofession betail et viande., 2015) и 700,000 тона (Irish Farmers Association, 2015). Следователно, вносът от САЩ и Канада ще отнеме много голямо парче от този скъп пазар на говеждо от европейските фермери и така ще унищожи производството на месо от бозаещи телета.

Според френската организация на производителите Interbev спадът в цените в резултат на вноса от САЩ и Канада може да доведе до „между 40% и 50% спад в приходите за френските и европейските животновъди на говеда“ и „до изчезването на сектора като цяло“ във Франция.

(Interbev: Interprofession betail et viande., 2015)

Наскоро проведено проучване изчислява чрез модел ефекта върху говедовъдството в Ирландия, ако вследствие на ТТИП САЩ получи вносни квоти за говеждо в размер на 50 000 или 75 000 тона (Thelle, et al., 2015). Това е в съответствие с много прогнози за изхода от преговорите и поради това вероятно е най-реалистичният сценарий от всички икономически модели. Говедовъдството е най-големият селскостопански сектор в Ирландия, възлизащ на 2 милиарда евро и включващ над 100 000 ферми. Всяка година в останалата част на ЕС се продават 500 000 тона ирландско говеждо, но средните доходи на фермите през 2014 г. са били между 10 000 и 15 000 евро. Ирландското правителство прогнозира, че 40% от фермите са икономически уязвими (Irish Farmers Association, 2015). Моделът, използван в проучването прогнозира, че ако на САЩ бъде отпусната квота за 50 000 тона, производството на говеждо в Ирландия ще нарасне с 2,3%, но общата му стойност ще спадне с 1,7% (около 34 милиона евро), тъй като цените ще паднат. Ако бъде отпусната квота за 75 000 тона, производството на говеждо в Ирландия ще спадне с 0,8%, а стойността му ще спадне с 3,2% (около 64 милиона евро). Авторите коментират, че „ако износът от САЩ към пазара в ЕС се концентрира предимно в скъпите разфасовки, то е възможно резултатите, представени тук, да подценяват...свиването на производството“ (Thelle, et al., 2015, p. 64).

Говедовъдството е изключително чувствителен сектор и ТТИП очевидно представлява сериозна заплаха за него. Не са проведени достатъчно изследвания за ефекта от споразумението върху различните държави.

ЕС най-вероятно ще предложи по-големи вносни квоти на САЩ, вместо изцяло да отмени митническите тарифи, но това също ще даде сериозни отражения върху производството на телешко месо.

Ефектът върху производството на млечни продукти

ЕС е най-големият производител на млечни продукти в света, като ежегодно от ЕС за САЩ се изнасят продукти на средна стойност 1,1 милиарда щ.д. За разлика от ЕС САЩ изнасят само 87 милиона щ.д. млечни продукти за ЕС. САЩ, както и ЕС, използват квоти и високи митнически тарифи за ограничаване на вноса на млечни продукти. Според Европейския орган за търговия с млечни продукти Eucolait, повечето митнически тарифи на САЩ върху млечните продукти са толкова високи, че „правят вноса на практика невъзможен“, докато „митническите тарифи на ЕС не позволяват осъществяването на редовен внос“ (Eucolait, 2012). Освен това САЩ, както и ЕС, прилагат регулации и мерки за безопасност на храните, които всяка една от страните счита, че ограничават търговията, включително следните:

- Такси за оценка на вноса на млечни продукти в САЩ
- Постановлението за пастеризирано мляко и наредбата за мляко Клас А в САЩ
- Стандарти на САЩ за идентификация на млечни продукти, които не отговарят на международните стандарти
- Забраната на ЕС за използването на рекомбинантен хормон на растежа в млякото от говеда
- Изискванията на ЕС към соматичните клетки (<400 000/ml), които са по-строги от стандартите в САЩ (<750,000/ml), (Eucolait, 2012)

Търговията с млечни продукти е сложна, тъй като продукцията варира от течно мляко и мляко на прах до скъпи сирена, защитени с географски указания. Освен това, предприятията варират от мултинационални компании, като например Нестле и Данон, до малки производители на млечни продукти, които снабдяват местните пазари.

ПРОБЛЕМЪТ С ПОДПОМАГАНЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

САЩ и ЕС използват много различни системи за подпомагане на млекопроизводството. Някои фермерски групи в Европа твърдят, че „застрахователната система“ в САЩ подсилва нестабилността на цените на световните пазари, като защитава млекопроизводителите в САЩ от влиянията на падащите цени (Irish Creamery Milk Suppliers Association, 2014, Confederation Paysanne). Реформата на механизмите за подпомагане на селското стопанство е изключена от обсъждането на ТТИП, така че накрая може да се окаже, че млекопроизводителите от САЩ и ЕС се конкурират на един и същи пазар, но с различен вид подпомагане от страна на държавата. Фермерските групи в ЕС са убедени, че това ще ги постави в изключително неблагоприятна позиция, когато цените на млякото са ниски.

ПРОГНОЗИ ЗА ТТИП

Независимо от високото ниво на защита, предоставяна на сектора на млечните продукти от страна на САЩ и на ЕС, моделите на икономическите проучвания предполагат, че митническите тарифи ще бъдат премахнати и нетарифните мерки ще намалее с 25%, така че прогнозите трябва да се разглеждат предпазливо. Моделът CEPPII (Fontaigne, Gourdon, & Jean, 2013), както и моделът на Европейския парламент (Bureau et al., 2014), обаче прогнозира, че до 2025 г. износът на млечни продукти от САЩ ще се увеличи с между 5,2 и 5,4 милиарда щ.д. Те също така прогнозира, че износът на ЕС ще нарасне с много по-малко – между 2,4 и 3,7 милиарда щ.д. Независимо от огромния ръст в размера на търговията в двете посоки, млечната промишленост от двете страни на Атлантика печели малко от гледна точка на добавената стойност, а в редица страни-членки на ЕС стойността на промишлеността спада поради падащите цени.

Прогнозирани промени в млечната промишленост, по държави

Моделиращо проучване	Прогнозна промяна в приноса на млекопроизводството в БВП, по държави	
Европейски парламент (Bureau et al., 2014)	САЩ	+1,1%
	Австрия	-3,5%
Забележка: Данните за страните, които показват ръст в производството не са представени	Бенелюкс	-2,7%
	Франция	-1,2%
	Германия	-1,9%
	Ирландия	-1,4%
	Великобритания	-2,6%
	CEPII (Fontaigne, Gourdon, & Jean, 2013)	САЩ
	Германия	-1.5% (\$300M)
	Великобритания	-2.2% (\$300M)
	Франция	+0.6% (\$100M)
	„Южна Европа“	+2.9% (\$100M)
	„Северна Европа“	-2.9% (\$200M)
	„разширяване“	+0.4% (\$100M)

Моделът на Министерство на земеделието на САЩ прогнозира, че износът от САЩ ще се увеличи във всички сектори на млекопроизводството, докато износът от ЕС ще се увеличи съществено единствено за сирената и много малко в други сфери. Министерство на земеделието на САЩ твърди, че това е така защото ЕС вече се ползва от по-ниски митнически тарифи в САЩ, но в доклада на Европейския парламент се казва, че основните пречки пред износа от ЕС представляват нетарифните мерки: „вероятно реалното създаване на износ в този сектор на практика ще зависи силно от договорения ред по отношение на географските указания, както и от санитарните мерки по отношение на продуктите, произведени от непастеризирано мляко“ (Bureau et al., 2014).

Промени в търговията с млечни продукти между САЩ и ЕС при премахване на всички пречки за търговията, прогнозирани от Министерство на земеделието на САЩ

Млечен сектор	Промяна в износа за САЩ (щ.д.)	Промяна в износа на ЕС (щ.д.)
Суроватка	+ 34 милиона (433%)	+ 0,11 милиона (7%)
Мляко на прах	+ 21,8 милиона (908%)	+ 0,29 милиона (4,7%)
Масло	+ 151 милиона (207%)	+ 4,1 милиона (12%)
Сирене	+ 76 милиона(997%)	+ 329,1 милиона (31%)
„Други млечни продукти“	+ 32,5 милиона (126%)	+ 4,28 милиона (4,4%)
Прясно мляко	-10 000 (-4,6%)	+ 0,14 милиона (5%)

Прогнози на Министерство на земеделието на САЩ за пазарните цени и производството на млечни продукти при премахване на всички пречки за търговията

Млечен сектор	Промяна в производството на САЩ (%)	Промяна в пазарната цена в САЩ (%)	Промяна в производството на ЕС (%)	Промяна в пазарната цена в ЕС (%)
Суроватка	0,05	0,24	-0,26	-0,79
Мляко на прах	-0,3	0,24	0,05	-0,38
Масло	2,73	0,23	-0,82	-2,44
Сирене	-1,11	0,16	0,6	-0,41
„Други млечни продукти“	0	0,24	0,16	-0,31
Прясно мляко	-0,14	0,31	0,17	-0,69

Взети заедно, различните модели предполагат, че ТТИП може да бъде полезно за производители и корпорации, които могат да се възползват от възможностите за износ, но ще бъде вредно за по-малките и средноголемите фермери, изложени на конкурентния внос от САЩ, който може да подбие цените, които им се плащат. В отговор на доклада СЕРП една група ирландски млекопроизводители предупреди, че „[ако] цялото това намаление в добавената стойност се поеме от фермерите, което вероятно ще е така, то приходите на фермерите всъщност ще намалят, независимо от увеличението на износа към САЩ по ТТИП “ (Irish Creamery Milk Suppliers Association, 2014).

Различни групи фермери в Европа изказват особени опасения относно ефекта от ТТИП върху изкупните цени на млякото (International Dairy Magazine, 2014). Европейският съвет на млекопроизводителите, както и Confederation Paysanne предупреждават, че търговското споразумение вероятно ще съсредоточи производството на мляко при „по-ефективните“ производители и държави в ЕС, което ще доведе до регионална концентрация на производството на млечни продукти (European Milk Board, 2014, Confederation Paysanne).

Моделите прогнозираят, че ЕС ще се възползва най-вече от износа на сирене, а това е и секторът, който най-вероятно ще има изгода от печалбата от географските указания. Независимо, че има ожесточено лобиране срещу ЗГУ в САЩ, европейските организации на млекопроизводителите по никакъв начин не са обединени. Те изразяват опасения относно разделителния подход на Европейската комисия към преговорите. Ирландската общност на кооперативните организации (Irish Co-operative Organisation Society) отбелязва: „опасяваме се, че... екипът на ЕС ще жертва интересите ни като премахне митническите тарифи и останалите пречки пред търговията в подкрепа на ирландското производство, в замяна на постигане на сделка за сирената със ЗГУ.“ (ICOS, 2015)

ЗАЩИТНИ МЕХАНИЗМИ ЗА МЛЕЧНАТА ПРОМИШЛЕНОСТ НА САЩ

В наскоро договореното Транс-тихоокеанско партньорство (ТТП) между САЩ и други тихоокеански държави, митническите тарифи и квотите бяха основния източник на противоречия и трудности по време на преговорите. В един момент те се считаха за основна пречка пред постигане на споразумение (Dougherty, 2015). САЩ като че ли не искаха да отстъпят по технически въпроси, свързани с вноса (USDA Foreign Agricultural Service, 2015), нито пък премахнаха митническите тарифи за вноса от ключовите си конкуренти – Канада, Нова Зеландия и Австралия. Вместо това САЩ договориха квоти за внос за всяка една от тези страни. Там където за даден продукт беше договорено премахване на митническите тарифи, като например мляко на прах от Австралия, бяха приложени предпазни механизми за 35 години, което позволява на САЩ отново да наложи мита, в случай че вноса от Австралия премине договорена горна граница.

Отбранителният подход на преговарящите от САЩ накара организациите на млекопроизводителите в Австралия и Нова Зеландия да се оплачат, че са спечелили много малко от ТТП, като обвиниха за това „дълбоко вкоренения протекционизъм“ на млечната промишленост в САЩ. (Astley, 2015).

Млечната индустрия в ЕС е хетерогенна и в ТТИП са заложили конфликтни интереси. Млекопроизводителите ги разглеждат като конкретна заплаха и преобладава чувството, че интересите на някои сектори от млечната промишленост са жертвувани в преговорите.

За разлика от ЕС, лобито на млекопроизводителите от САЩ е влиятелно и правителството на САЩ ревностно защитава сектора.

Общото послание, представяно от Комисията – че Европа ще увеличи търговията си с млечни продукти – прикрива факта, че по-голямата част от тези продукти ще представляват сирена, докато САЩ ще увеличи значително износа на всички млечни продукти.

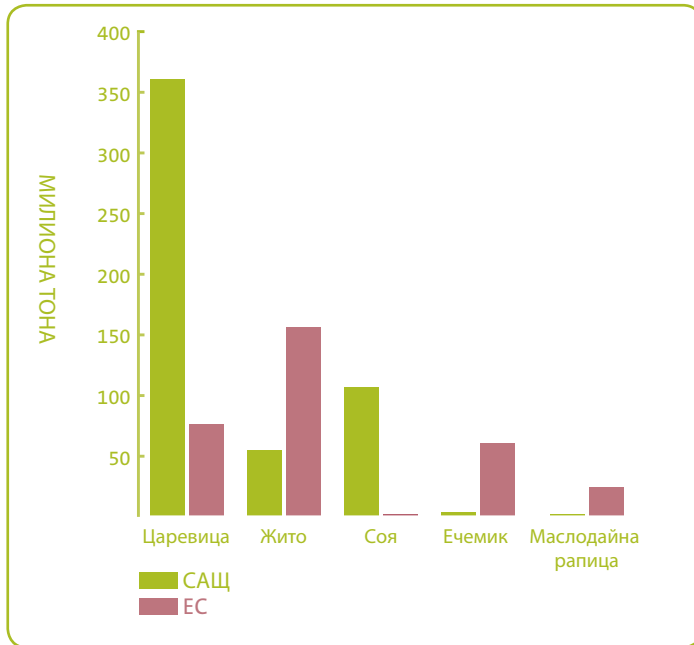
Икономическите модели прогнозирали свиване в производството на страните-членки – особено Австрия, Бенелюкс и Великобритания, както и спад в цените за фермерите.

Има нужда от допълнителен анализ на ефекта от интегрирания пазар между САЩ и ЕС върху изкупните цени на млякото. Като се има предвид колко недоходен е секторът на млекопроизводството, това може да се окаже въпрос от ключово значение за много фермери.

Ефектът върху обработваемите култури

Както ЕС, така и САЩ са основни производители на зърнени култури и маслодайни семена, но най-важните отглеждани от тях култури се различават (виж графиката). Преките сравнения на са еднозначни, но се счита, че фермерите в САЩ имат по-малки производствени разходи за отглеждане на царевица, както и на пшеница (Bugeau, et al., 2014).

Източник: International Grains Council, 2016, NASS, 2015

Макар че САЩ са основен износител на зърно, маслодайни семена и техните производни, търговията с ЕС е сравнително незначителна. САЩ не представлява важна дестинация за зърнените култури от Европа. Въпреки че 22% от вноса на „мека“ пшеница в ЕС идват от САЩ, той се равнява на едва 670 000 тона годишно, в сравнение с общото производство на жито в Европа в размер на 156 милиона тона. Аналогично, едва 4% от вноса на царевица в ЕС е от САЩ (DG Agriculture and Rural Development, 2015e), поради опасения за ГМ култури. Търговията с маслодайни култури е по-важна и в периода между 2009 г. и 2013 г. 24% от вноса на соя в ЕС идва от САЩ (2,9 милиона тона), както и 4% от вноса на соево брашно (900 000 тона) (DG Agriculture and Rural Development, 2015e).

Търговските взаимоотношения между ЕС и САЩ са вгорчени поради различия в становищата за безопасността на храните и защитата на околната среда, особено що се касае до одобрението на ГМ култури. Различията са не само в законодателния подход, например, разграничаването на оценката на риска и управлението на риска от страна на ЕС. Освен това в Европа съществува силно потребителско противопоставяне на ГМ храни. Това означава, че вносът на генномодифицирани зърнени и маслодайни култури в ЕС се ограничава до фуражите, биогоривата и за индустриални цели. Въпреки че Европейската комисия е заявила, че ТТИП няма да се отрази на европейското законодателство или процедури спрямо генномодифицираните култури, съществуват данни, че това е ключов „настъпателен интерес“ на правителството на САЩ. Министерството на земеделието на САЩ твърди, че предпазливият подход на ЕС към генномодифицираните култури и одобренията на храните са стрували на САЩ 600 милиона щ.д. загуби от неосъществена търговия в царевичната промишленост (към 2011 г.) и на 1,1 милиарда щ.д. в соевата промишленост (Arita, Mitchell, & Beckman, 2015). Международната земеделска служба на САЩ заявява, че „дълго отлаганият преглед на биотехнологичните продукти“ „следва... да бъде разгледан по време на преговорите“ (US Foreign Agricultural Service, 2015). Търговският представител на САЩ открито е поискал по-добър достъп на ГМ продукти до пазара, заявявайки че регулациите и процедурите, които касаят ГМ култури действат като „сериозни пречки за търговията“ (US Trade Representative, 2014, стр. 43). Но ако САЩ успеят да постигнат някакъв успех при „хармонизирането“ на одобренията за ГМ културите в ТТИП, то той няма да се отнася до основното ограничение – отхвърлянето на ГМ храни от страна на потребителите в Европа.

ПШЕНИЦА

Към настоящия момент производството на пшеница в ЕС е силно защитено, като вносните митнически тарифи се покачват или спадат, в зависимост от цените на световния пазар, което действа като буфер за фермерите срещу колебанията на пазара. Митническите тарифи върху вноса на зърно в ЕС варират между 40% и 90%, като също така има ограничения и върху вноса на нискокачествено жито за фураж и вносът от САЩ е ограничен до 592 000 тона.

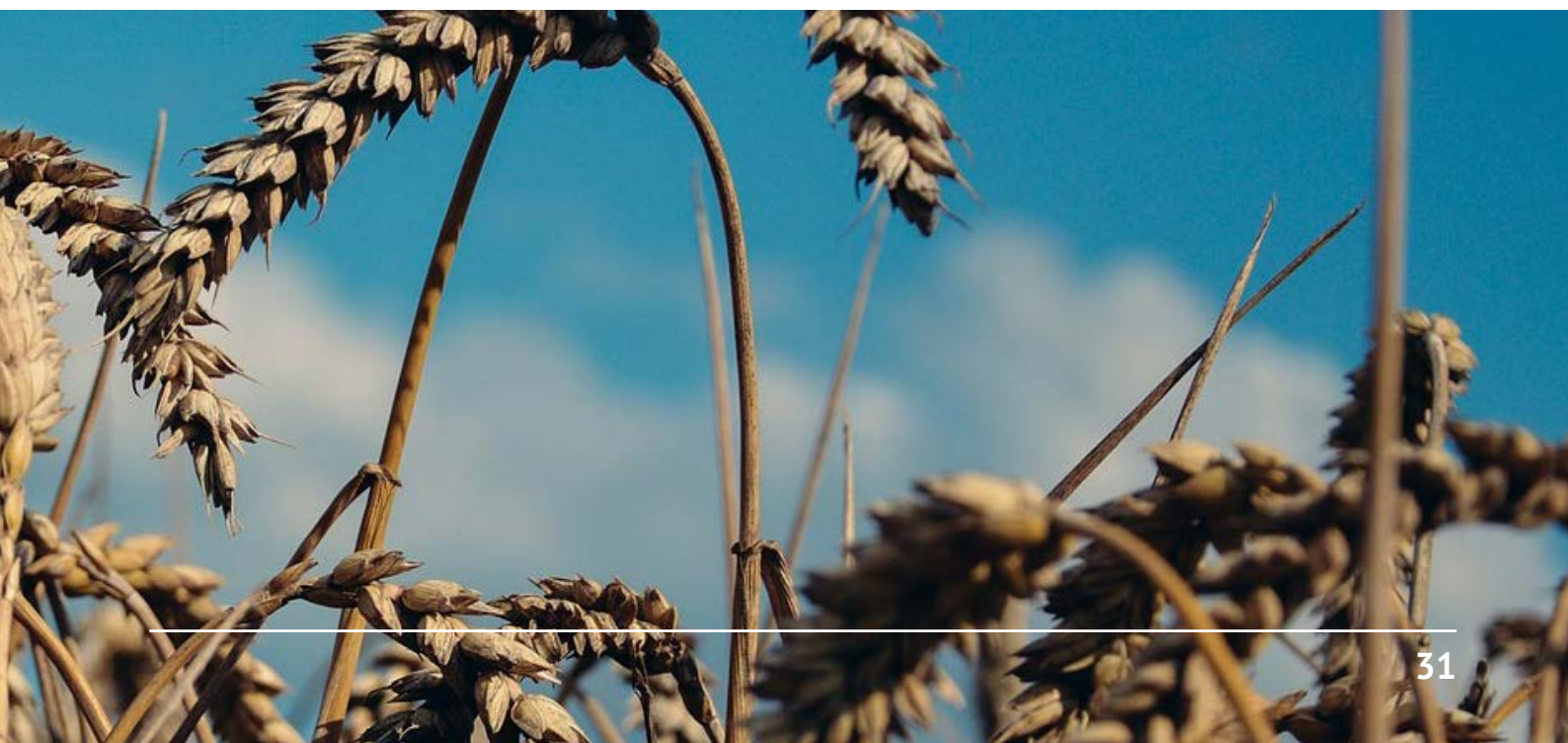
Лобистките групи на производителите на пшеница в САЩ настояват енергично за премахването на митническите тарифи и ограниченията за вноса в ЕС (US Wheat Associates / National Association of Wheat Growers, 2013). Също така в наскоро договорената сделка между ЕС и Канада бяха премахнати митническите тарифи. Според доклада, изготвен за Европейския парламент, „подписването на търговско споразумение в този сектор може да доведе до голям внос от САЩ в ЕС“ (Bureau, et al., 2014, p. 57).

„Много вероятно е по-отворената търговия със САЩ да се окаже пагубна за основните производители в сектора на зърнените и маслодайни култури“

ПРОГНОЗИТЕ НА МОДЕЛИТЕ

Всички модели са единодушни, че премахването на митническите тарифи в ТТИП ще има отрицателно въздействие върху производството на зърнени култури в ЕС и спадът ще достигне до 6%. Моделът СЕРП прогнозира, че стойността на зърнените култури за икономиката на САЩ ще се увеличи с 1,2 милиарда щ.д., придружен от равностоен спад в ЕС. Проучването на Европейския парламент прогнозира покачване на износа на зърнени култури от САЩ в размер на 250 милиона щ.д., ако митническите тарифи бъдат премахнати, и на цели 2,9 милиарда щ.д., ако „нетарифните мерки“ бъдат намалени с 25% (или с други думи, хармонизиране на процедурите за ГМ). По отношение на пшеницата моделът на Министерство на земеделието на САЩ прогнозира увеличение на износа на жито от САЩ в размер на 109 милиона щ.д (22%), но спад в цените и производството в САЩ, както и в ЕС (виж таблицата по-долу).

UK Agriculture and Horticulture Development Board (AHDB, 2013b)

Прогнози за промени в производството на зърнени култури по силата на ТТИП

Моделиращо проучване	Прогнозна промяна в добавената стойност на зърнените култури (производство)			
Европейски парламент (Bureau, et al., 2014) Забележка: Не е представена статистика за държавите, които показват увеличение на производството	САЩ			1,3%
	Австрия			-2,3%
	Бенелюкс			-3,5%
	Скандинавски държави			-1,5%
	Испания			-6,4%
	Франция			-2,1%
	Германия			-1,6%
	Ирландия			-4,2%
	Италия			-2,4%
	Португалия			-6,2%
CEPII (Fontaigne, Gourdon, & Jean, 2013)	САЩ			+2,9% (1,3 милиарда щ.д.)
	Германия			-2,5% (200 милиона щ.д.)
	Великобритания			-5,1% (100 милиона щ.д.)
	Франция			-1,9% (200 милиона щ.д.)
	Южна Европа			-4,6% (700 милиона щ.д.)
	Промяна в цената на житото от САЩ	Промяна в производството на жито в САЩ	Промяна в цената на житото от ЕС	Промяна в производството на жито в ЕС
Мин. на земеделието на САЩ (Beckman, et al., 2015)	-0,06%	-0,98%	-0,68%	-0,26%

Моделът на Министерство на земеделието на САЩ също така взема предвид „грубото зърно“ (царевица, сорго, просо) и прогнозира, че с цялостното премахване на митническите тарифи и премахването на нетарифните мерки, ТТИП ще доведе до ръст в износа на САЩ в размер на 336 милиона щ.д. (89%). От своя страна това ще доведе до 2% спад в производството на ЕС и 1,16% спад в цените (Beckman, et al., 2015, стр. 27). Това вероятно разяснява стремешите на САЩ, тъй като „премахването на нетарифните мерки“ (или с други думи, „халмонизирането“ на одобряването, наблюдаването и проследимостта на ГМ култури) би представлявало огромен компромис от страна на Европейската комисия – нещо, което вече е изключено. Независимо от това, 2% спад в производството на ЕС би бил съществен, особено за Франция и Румъния, които са най-големите производители на царевица в ЕС (Eurostat, 2015).

Прогнозите на Министерство на земеделието на САЩ за маслодайната рапица са доста сложни. Твърди се, че ако хармонизацията на одобренята на ГМ култури доведе до ръст във вноса на соя, това ще доведе до ръст в производството на маслодайна рапица. Това е така, тъй като, когато повече соя, произведена в САЩ, се насочи към ЕС, пазарите ще се отворят за износа на маслодайна рапица от ЕС към други страни извън ЕС. Ако обаче бъдат премахнати само митническите тарифи, то това почти няма да се отрази на търговията с маслодайна рапица (Beckman, et al., 2015). Докладът на Европейския парламент (Bureau, et al., 2014) прогнозира, че премахването на митническите тарифи и намаляването на нетарифните мерки ще доведе до спад в обработваемите маслодайни култури и по-конкретно тези на Австрия (-1,1%), Бенелюкс (-2%), Германия (-1,2%), Ирландия (-2,4%) и Великобритания (-1,8%).

Трудно е да се направят изводи за ефекта върху фермерите в ЕС от премахването на митническите тарифи, тъй като земеделските стопани могат да се пренасочат към производството на различни култури, ако някоя от тях стане нерентабилна. Това обаче не означава, че те няма да пострадат от спад в доходите, тъй като културите, към които се пренасочват, може да се окажат не толкова доходносни. Авторите на доклада на Европейския парламент считат, че „последствията от една спогодба за свободна търговия между ЕС и САЩ могат да доведат до търговски потоци на пазара на зърнени култури, които са трудни за прогнозиране поради възможни замествания между културите от страна на търсенето, както и на предлагането“ (Bureau, et al., 2014, стр.56).

Прогнозите от моделите са разнообразни, но всички те предполагат, че след подписването на ТТИП земеделските стопани в ЕС ще са изправени пред падащи цени. Възможно е стойността на произвежданите в ЕС полски култури да падне .

Макар че Европейската комисия е заявила, че ТТИП няма да се отрази на регулациите и процедурите, касаещи ГМ култури, правителството на САЩ недвусмислено е заявило, че настоява те да представляват част от преговорите.

Ефектът върху производството на птиче месо

Търговията с продукти от птиче месо между ЕС и САЩ е много малка. През 2011 г. ЕС е внесъл птиче месо на стойност едва 860 000 щ.д., а вносът на САЩ от ЕС е на стойност само 160 000 щ.д. На практика ЕС самозадоволява нуждите си от птиче месо, като е произвел 14,1 милиона тона през 2014 г. (103% от търсенето). Независимо от това, производителите от САЩ разглеждат ЕС като важен потенциален пазар, тъй като ЕС също така е голям вносител на птиче месо.

ЕС позволява малки квоти за внос на птичи продукти (264 000 тона за осолени гърди, 251 000 тона за приготвени гърди, 20 000 тона за сурово месо от гърди). За всякакъв внос извън тези квоти се заплащат много високи митнически тарифи (до 1,4 евро на кг), но тъй като селскостопанските производители на птиче месо имат високи производствени разходи, вносната стока може все пак да се окаже по-евтина, дори след като бъдат заплатени митническите тарифи. В резултат на това 800 000 тона месо са били внесени през 2013 г. (European Commission, 2014), на стойност около 2 милиарда евро, като 90% от тях са от Бразилия и Тайланд (Van Horne & Bondt, 2014). Понастоящем е в сила намалена митническа квота за птиче месо от САЩ, но тя не се запълва.

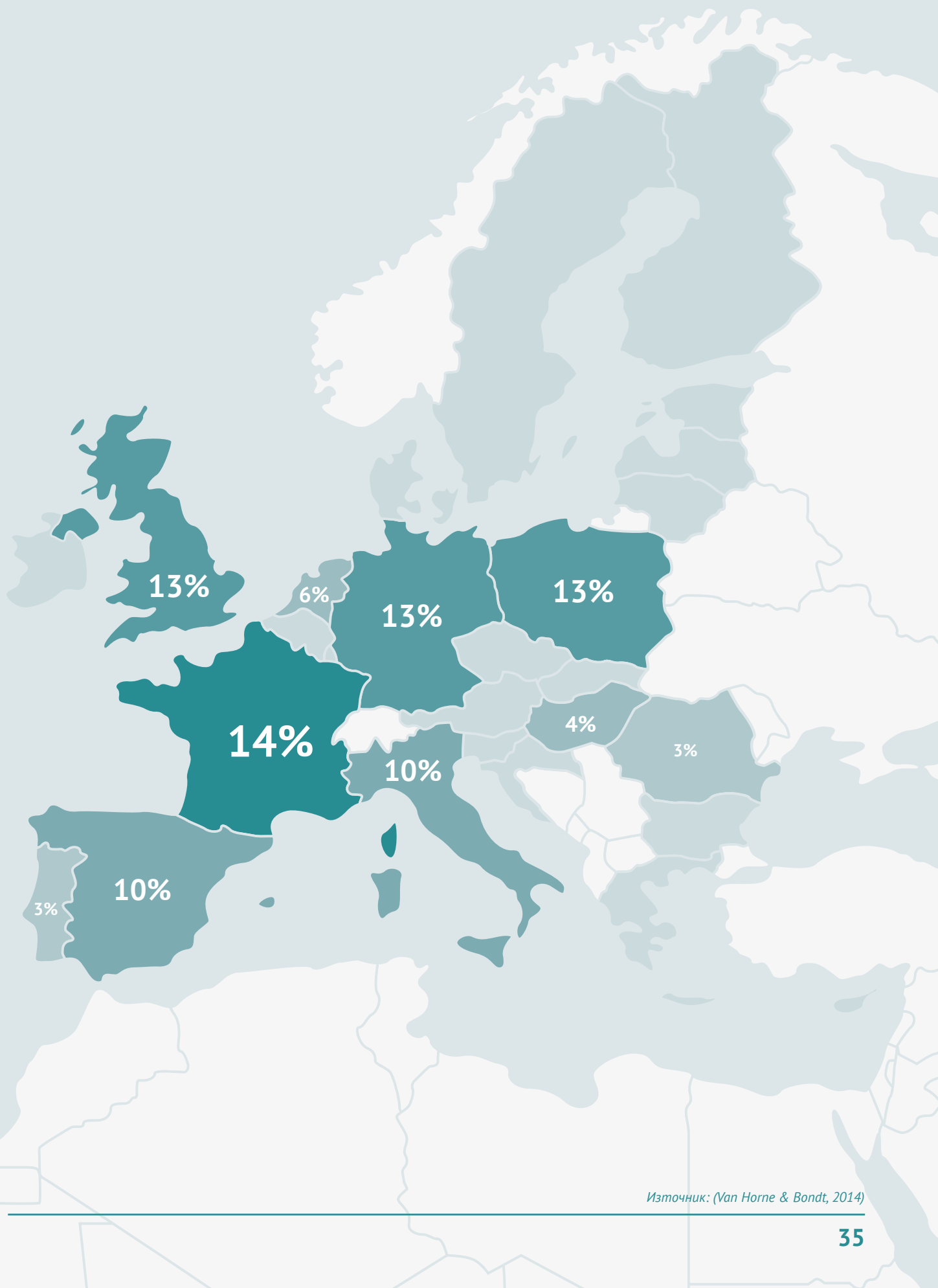
РАЗЛИКИ В ПРОИЗВОДСТВОТО

Както и при другите селскостопански сектори, производството на птиче месо се различава значително, като варира от ферми, отглеждащи малки ята за местния пазар до промишлени или „комерсиални“ комплекси за бройлери, които побират хиляди птици. Страните-членки с най-голяма концентрация на стопанства за търговия с домашни птици (с над 5000 птици на птицеферма) са Франция, Испания, Полша и Италия и по-голямата част от птичето месо, което се продава в европейските магазини се доставя от тези индустриални комплекси за бройлери. Независимо от това, отглеждането на птиче месо продължава да е много важно за малките и смесени фермери и в ЕС. В ЕС има над 2 милиона по-малки птицеферми, особено извън ЕС-15. Например в Румъния има 1,5 милиона ферми, които произвеждат птиче месо, но само 300 от тях са класифицирани като „търговски единици“. Аналогично, под 1% от птицевъдните ферми в Гърция и Португалия са класифицирани като търговски предприятия за бройлери. (Van Horne & Bondt, 2014).

Производството на птиче месо в САЩ е концентрирано - 19% от холдингите произвеждат 68% от всички продавани птици (USDA, 2012b). То е и силно интегрирано, тъй като повечето птицевъди в САЩ работят по договори с месопереработвателни компании, които притежават всички части от производствената верига, включително фуража и транспорта. Поради това в САЩ се изразяват опасения относно контрола и властта на подобни компании над птицепроизводството (Macdonald, 2014). Изчислено е, че по-стриктното спазване на хуманното отношение към животните, наред с прилагането на екологичните и хигиенни стандарти в ЕС, добавя 5% към разходите за производство, а разходите за фермерите в САЩ представляват едва 78% от тези на европейските фермери, най-вече заради по-евтините фуражи (Van Horne & Bondt, 2014).

Основни производители на птиче месо в ЕС:
в проценти от общото производство в ЕС

Източник: (Van Horne & Bondt, 2014)

ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ

Една от съществените разлики между ЕС и САЩ е упражняването на контрол върху хуманното отношение към животните. Европейското законодателство определя минимални стандарти за хуманно отношение към птиците, които се отглеждат в затворени пространства, включително максимална гъстота на отглеждане, осветление, сламени постели, вентилация и стандарти за храненето (Директива 2007/43/ЕО). От 2013 г. кокошките носачки могат да се отглеждат само в „уголемени клетки“ (минимално пространство от 750 кв.см.) или друга система без използване на клетки (Директива 1999/74/ЕО). В САЩ има договорни и доброволни стандарти за хуманно отношение към птиците (National Chicken Council, 2012), но тъй като те се одитират по частен път, не е възможно да се установи каква част от фермите в САЩ ги спазват.

Националният Съюз на Фермерите във Великобритания заявява: „Ние на смятаме системите за производство на пилешко в САЩ за съпоставими с тези във Великобритания и считаме, че пропастта между методите на производство в ЕС и САЩ е прекалено голяма и не е реалистично да се постигне компромис.“ (Meat Trades Journal, 2015).

Съществуват сериозни разлики в подхода към безопасността на храните. В ЕС е позволено да се използва само вода за измиване на сурово птиче месо и има изисквания със стриктни хигиенни мерки за кланиците и по време на преработката на месото. За разлика от ЕС, САЩ позволяват по-ниски хигиенни стандарти (и така намаляват разходите), но разрешават използването на промивки за „намаляване на патогените“ в края на обработката за премахване на вредните бактерии, включително хлор и разтвор на млечна киселина. Обработваното по този начин птиче месо не може да се изнася за ЕС.

Националният съвет на птицепроизводителите в САЩ нарича забраната на промивките за намаляване на патогените в ЕС „неоправдана“ и „необоснована научно“ (National Chicken Council, 2013). От своя страна европейският орган за обработка и търговия с птиче месо AVEC счита, че „Европейската комисия следва да защитава и подкрепя европейската система, основаваща се на принципа, че „превенцията е по-добра от лечението“, а също и на подхода „от фермата до трапезата“. Тя е коренно различна от системата, която се съсредоточава върху качеството едва в последната фаза на производството.“ (A.V.E.C., 2015)

Освен от въпроси, касаещи митническите тарифи, производителите на птиче месо в ЕС могат да бъдат засегнати най-вече от компромисите в ТТИП по отношение на различните стандарти за безопасност на храните. Вече има опасения, че ЕС ще се поддаде на натиска на САЩ по отношение на промивките за намаляване на патогените; наскоро бяха одобрени промивките с разтвор на млечна киселина за говеждото, очевидно като жест на добра воля преди започване на проговорите (Josling & Tangerman, 2014). Важно е да се отбележи, че през 2014 г. Европейската комисия е поискала от Европейския орган за безопасност на храните да вземе решение по отношение на безопасността от използването на промивки от пероксиоцетна киселина за птичето месо и това се разглежда като стъпка към тяхното одобрение.

ПРОГНОЗИ НА МОДЕЛИРАНЕТО

Три от четирите икономически проучвания не са анализирали поотделно птичето месо от яйцата. Но докладът на Министерство на земеделието на САЩ прогнозира, че ТТИП няма да се отрази сериозно на търговията между САЩ и ЕС. Като взима предвид потребителските предпочитания, министерството прогнозира допълнителен внос на птиче месо от САЩ в ЕС на стойност само 460 000 щ.д., дори ако бъдат премахнати нетарифните мерки (Beckman, et al., 2015). Това е в пълна противоположност с мнението на Националния съвет на птицепроизводителите в САЩ, който заявява, че „когато преговорите по ТТИП приключат успешно, производителите на птиче месо в САЩ се надяват да могат да продават на ЕС на годишна основа продукти на стойност над 500 милиона щ.д.“ (National Chicken Council, 2013).

Изследователи от Университета Вахенинген (Van Horne & Bondt, 2014) разглеждат в подробности конкурентоспособността на птичето месо от САЩ на пазара в ЕС, като по този начин помагат да се обясни защо ТТИП не е така важно, колкото се надяват фермерите от САЩ. Изследователите са открили, че 50% намаление на митническите тарифи ще позволи птичите продукти от САЩ да влязат на европейския пазар под нивото на производствените разходи за европейските фермери, но птичето месо от САЩ е по-скъпо от бразилската продукция, а тя е основният източник на внос в момента. Изследователите твърдят, че бразилските производители могат да успеят да намалят цените си, за да запазят пазарния си дял. С други думи, не е задължително птичето месо от САЩ да бъде предпочетено пред сегашния внос в ЕС и това може би обяснява защо Министерство на земеделието на САЩ прогнозира толкова малък ръст в обема на търговията.

Докато производителите от ЕС са длъжни да спазват стриктно законодателството за хуманно отношение към животните, за фермерите в САЩ има само доброволен кодекс. Стандартите за безопасност и хигиена също така са много различни, като подходът на ЕС „от фермата до трапезата“ е по-стриктен и по-скъп.

Търговията с птиче месо между САЩ и ЕС в момента е много малка, но птицевъдният сектор в ЕС е загрижен относно одобряването на промивките за намаляване на патогените в ЕС, тъй като това ще разреши вноса от САЩ.

Европейската комисия изглежда подготвя почвата за одобряване на промивките за намаляване на патогените за продуктите от птиче месо.

Ако този въпрос бъде разрешен и на САЩ бъде предоставена по-голяма квота за внос, то тогава вносът от САЩ ще продължи да е изправен пред силната конкуренция на Бразилия и Тайланд.

Нито един от моделите не разглежда ефекта от ТТИП върху производството на яйца.

Ефектите върху производството на свинско

Производството на свинско в ЕС е съсредоточено в страните-членки от ЕС-15, с изключение на Полша от новите страни-членки. То е два пъти по-голямо от размера на отрасъла в САЩ – 21,4 милиона тона в сравнение с 10,5 милиона тона (DG Agriculture and Rural Development, 2014), освен това е по-индустриализирано, като 1,5% от предприятията произвеждат 75% от свинете. Независимо от това, разходите на една свиня се изчисляват с 29% по-високи от тези в САЩ (USITC, 2014). Свиневъдството в САЩ също така е много концентрирано, като повечето ферми специализират в различни етапи от живота на животните (от развъждане до подрастващи прасенца, от подрастващи прасенца до прасета за угояване, от угояване до кланица) и 91% от свинете минават през специализирани довършващи единици, които побират над 5 000 животни (McBride & Key, 2014).

ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ

ЕС разполага с набор от правни разпоредби, свързани с хуманното отношение към животните при тяхното отглеждане, а редица страни-членки имат собствени, по-строги стандарти. Използването на конструиращи боксове за свине майки, рутинното частично отрязване на опашката и вързването на свинете майки – всичко това е забранено, като бременните прасета трябва да се отглеждат в групи и съществуват минимални стандарти за обучение на служителите за хуманно отношение към животните и начина на тяхното отглеждане. (Директива 2008/120/ЕО). ЕС също така определя минимални изисквания за благосъстоянието на животните при транспортиране и клане, като и двете са по-строги от тези в САЩ (World Animal Protection/Humane Society International, 2014).

САЩ не са въвели федерално законодателство за хуманно отношение към домашните животни, отглеждани във ферми, като стандартите за транспорт и клане са различни в различните щати (World Animal Protection/Humane Society International, 2014). Въпреки че девет щата са гласували закони, които забраняват боксовете за свине майки, повечето от изискванията за хуманно отношение към животните са договорни (като например изискванията, поставяни от веригите за хранителни стоки) или се основават на доброволни предписания. Националният съвет за производство на свинско в САЩ е призовал преговарящите от САЩ да изключат от преговорите по ТТИП всички „предложения на ЕС, които не почиват на научни основания, които, ако бъдат въведени, могат да се превърнат в сериозни пречки за търговията (например мерките за хуманно отношение към животните)“ (National Pork Producers Council, 2013).

Европейският пазар на свинско е вторият по големина в света след този на Китай и е изключително защитен. Общата квота на ЕС за внос на свински продукти от всички държави в СТО е по-малко от 80 000 тона (Регламент (ЕО) 806/2007, Регламент (ЕО) 1382/2007). Въпреки това ЕС наскоро договори нулева квота в размер на 75 000 тона за свинско от Канада в преговорите по Всеобхватното икономическо и търговско споразумение (ВИТС), която канадските производители изчисляват на стойност 400 милиона щ.д. (DG Trade, 2014). Като се има предвид тази отстъпка за Канада, която се нарежда след САЩ по производство на свинско месо, твърде вероятно е на Съединените щати да бъде предложена по-голяма нулева тарифна квота за внос в рамките на преговорите по ТТИП.

РАКТОПАМИН

Рактопаминът е бета-агонистичен хормон за стимулиране на растежа, широко използван в производството на свинско в САЩ, който се свързва с увеличаване на агресията, сърдечния ритъм и осакатяването при прасетата. Европейският орган за безопасност на храните направи оценка на рактопамина през 2009 г., най-вече на потенциала му да се отразява на сърдечно-съдовата дейност при хората, и заключи, че остатъчните нива на хормона не могат да са достатъчно ниски, така че да защитят най-уязвимите хора (EFSA, 2009). ЕС е забранил продажбата на свинско месо със съдържание на следи от рактопамин заради рисковете за потребителите. Подобни забрани са въведени в Китай и Русия.

През 2012 г. международният Codex Alimentarius (част от Организацията на обединените нации по прехрана и земеделие) направи спорно определение за максимално допустимите граници на остатъчни вещества (МДГОВ) за рактопамина, но Европейският парламент гласува за запазването на въведените нива на забраната в ЕС. Следователно е малко вероятно ЕС да промени позицията си по отношение на този химикал и не се очаква свинското, обработвано с рактопамин да получи достъп до пазара в ЕС посредством ТТИП, макар че лобито на селскостопанските производители от САЩ настоява то да бъде позволено, ако е обозначено върху етикетите (Byrne, 2015).

Националният съвет за производство на свинско в САЩ лобира за премахването на вносните митнически тарифи (National Pork Producers Council, 2013), но на практика те не са основното препятствие пред вноса от САЩ. По-голямата част от свинското от САЩ е забранено за продажба в ЕС, тъй като ЕС не позволява продажбата на месо, което съдържа остатъци от рактопамин. Изчисленията сочат, че между 60% и 80% от прасетата в САЩ са третирани с този химикал (Strom, 2015) и в резултата на това вносът на свинско от САЩ е бил само 4 899 тона през 2012 г. (National Pork Producers Council, 2013).

Свинското за износ от САЩ, което е предназначено за ЕС, трябва да преминава през програмата „Свинско за Европейския съюз“, която удостоверява, че не е използван рактопамин, като тестовете за остатъци се осъществяват в канадска лаборатория. Наскоро обаче Министерство на земеделието на САЩ въведе сертифицираща програма „нехранени с бета-агонисти“ и също така се правят постъпки за увеличаване на инфраструктурата и производството на свинско без рактопамин с цел да се снабдява китайския пазар (National Pork Board, 2015). Така че ако ЕС предостави вносна квота на САЩ в преговорите по ТТИП и ако одобри изпитвателните съоръжения в САЩ като част от „хармонизиращите процедури“, това би могло да допринесе за развитието на обособен източник за доставка на свинско без рактопамин от САЩ към европейския пазар. А дали компромисното решение би било приемливо в САЩ е друг въпрос. Националният съвет за производство на свинско в САЩ е заявил, че „производителите на свинско в САЩ няма да приемат друг резултат, освен премахването на забраната за използване на рактопамин в ЕС.“ (National Pork Producers Council, 2013, стр.4)

ПРОГНОЗИ ОТ МОДЕЛИРАНЕТО

Три от четирите модела не разграничават свинското от останалите меса. Изследването изготвено за Европейския парламент включва в свинската категория „бяло месо“ и прогнозира значителен спад на производството в този сектор, най-вече в прибалтийските държави и Франция. Изследването обаче предполага пълно премахване на митническите тарифи, докато свинежданството е един от най-защитените селскостопански сектори в Европа и пълното премахване на митническите тарифи би било отклонение от подхода в предишни търговски споразумения, в които са договорени квоти за внос.

Спад в производството на „бяло месо“, прогнозирано от проучване на Европейския парламент (Bureau, et al., 2014)

Държава-членка или група на ЕС	Прогнозиран спад при „бялото месо“ при условия на пълно премахване на тарифите и 25% намаление на националните тарифни мерки
Прибалтийски държави	-9,6%
Франция	-4,5%
Ирландия	-2,7%
Скандинавски държави	-2,1%
Германия	-2,0%
Великобритания	-2,0%
Бенелюкс	-1,4%
Австрия	-1,2%
Италия	-1,0%

Независимо от това, авторите коментират, че „ако САЩ получат безмитен достъп до пазара на [бяло месо] в ЕС, това може да доведе до значителен допълнителен внос и нови икономически трудности за производителите в ЕС“ (Bureau, et al., стр.57).

Министерство на земеделието на САЩ предполага пълна отмяна на митническите тарифи и квотите, както и премахване на „нетарифните мерки“. Неговите модели прогнозираят, че износет на свинско от САЩ ще се увеличи с 1,2 милиарда щ.д. или почти с 2000%. Цената на европейския пазар ще спадне с 0,56%, а производството – с 1,93%. Резултатът обаче следва да се разглежда предпазливо, тъй като е много малко вероятно ЕС да премахне всички митнически тарифи за вноса на свинско, а ключовата „немитническа мярка“ по отношение на свинското е рактопамина. Изключително трудно е да си представим Европейският парламент и страните-членки да се съгласят с вноса на свинско, третирано с рактопамин. Следователно, много по-вероятно е подписването на хармонизирани споразумения, които улесняват производителите в САЩ за осигуряване на доставки на свинско, свободно от рактопамин.

Икономическото моделиране по отношение на свинското или не е достатъчно подробно, или използва предположения, които е малко вероятно да се сбъднат на практика, следователно не е възможно да се правят неоспорими заключения за ефекта от ТТИП.

Рактопаминът продължава да е изключително спорен въпрос, но е възможно да се развият доставките от САЩ на свинско, свободно от рактопамин.

ЕС винаги е поддържал силна защита срещу вноса на свинско и съответно е по-вероятно ЕС да предложи вносна квота за свинско, отколкото премахване на тарифите.

Не са правени достатъчно моделирания за въздействието върху производителите в ЕС при евентуално отпускане на квота за свинско, свободно от рактопамин.

Заклучения

ЕС и САЩ имат дълга история на търговски спорове и различни мнения в областта на селското стопанство, особено по отношение на защитата на околната среда, безопасността на потребителите, хуманното отношение към животните и помощите за селскостопанските производители. Дори и да се отворят селскостопанските пазари посредством ТТИП, фермерите в ЕС и САЩ ще продължат да работят в много различни условия, а може да се твърди и че ще продължат да произвеждат доста различна продукция.

ТТИП би донесло съществена промяна спрямо предишни търговски споразумения, тъй като то включва цяла гама от нетърговски въпроси, които се отразяват на потребителите, селскостопанските производители и на околната среда. Те включват правила за безопасността на храните, използването на антибиотици и хормони в производството на месо, използването на химически промивки за месните продукти и използването на пестициди и производството на ГМ култури.

Ако лобистите в САЩ постигнат своето, икономическите анализи прогнозираят потенциални опустошителни последици за някои селскостопански отрасли в ЕС, а именно производството на говеждо, свинско месо и млечни продукти. Последствията за земеделците са неясни, а за производителите на яйца са неизвестни, докато премахването на митническите тарифи върху продуктите от птиче месо ще позволи на производителите от САЩ да подбият селскостопанските производители в Европа.

Според анализите по-големите възможности за износ не означават по-добри приходи за фермерите в Европа. Прогнозираят се резки спадове на цена франко земеделските стопанства за редица селскостопански продукти. Печалбите за ЕС се свеждат до няколко сектора, като например сирената, но дори и те зависят от това САЩ да се откажат от „нетарифните мерки“, които се използват за ограничаване на търговията. Съсредоточаването на Европейската комисия върху защитените географски указания също е под въпрос, тъй като ползите вероятно ще се ограничат до производителите, работещи за износ и до малък брой продукти с ГУ.

Анализите прогнозираят, че ТТИП ще увеличи вноса от САЩ, докато ползите за европейските производители ще са по-малко. Проучванията предвиждат спад с 0,8% в приноса на селското стопанство на ЕС към БВП, докато приносът на селското стопанство на САЩ в БВП се увеличава с 1,9%. Министерство на земеделието на САЩ прогнозира спад в цените, които се заплащат на европейските фермери във всички категории храни.

Взети заедно, моделите на икономическите проучвания прогнозираят, че ТТИП може да окаже сериозно въздействие върху редица сектори на селското стопанство в ЕС, като много от фермерите в цяла Европа ще се борят за оцеляване, а малцина ще се извлекат полза.

Библиография

- A.V.E.C. (2015). Annual Report 2015. Brussels.
- ADHB. (2013). AHDB views on the EU-US Transatlantic Trade: Submission to Stakeholder Survey. Agriculture and Horticulture Development Board, UK. <http://www.ahdb.org.uk/news/documents/AHDBresponseEU-USTTIP21Aug2013.pdf>
- Arita, S., Mitchell, L., & Beckman, M. (2015, November). Estimating the Effects of Selected Sanitary and Phytosanitary Measures and Technical Barriers to Trade on U.S.-EU Agricultural Trade ER-199. US Department of Agriculture, Economic Research Service.
- Astley, M. (2015). "Trans Pacific Partnership conclusion on dairy 'far from perfect' says Fonterra". Dairy Reporter 6 October 2015
- Beckman, J., Arita, S., Mitchell, L., & Burfisher, M. (2015). Agriculture in the Transatlantic Trade and Investment Partnership: Tariffs, Tariff-Rate Quotas, and Non-Tariff Measures ER-198. USDA Economic Research Service.
- Bendini, R. (2015). The Future of EU Trade Policy: in depth analysis. Brussels: European Parliament Directorate-General for External Policies.
- Bureau, J.-C., Disdier, A.-C., Emlinger, C., Foure, J., Felbermayr, G., Fontaigne, G., & Jean, S. (2014). Risks and opportunities for the EU agri-food sector in a possible EU-US trade agreement. Brussels: European Parliament Policy Department B: Structural and Cohesion Studies.
- Byrne, J. (2015). Tariffs, ractopamine and codex standards: can the EU and US trade deal really come off? Feed Navigator 9 February 2015
- Chever, T., Renault, C., Renault, S., & Romieu, V. (2012). Value of production of agricultural products and foodstuffs, wines, aromatised wines and spirits protected by a geographical indication. Brussels, Belgium: European Commission/AND International.
- Commission (2014). Poultrymeat statistics 2014. DG Agriculture and Rural Development. http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/market-statistics/index_en.htm
- Confederation Paysanne. (2014). Y-a-t-il un lien entre les accords de libre-échange et ma ferme en bovin viande?
- Confederation Paysanne. (n.d.). Y-a-t-il un lien entre les accords de libre-échange et ma ferme laitière?
- Deblitz, C., & Dhuyvetter, K. (2013). Cost of production and competitiveness of beef production in Canada, the US and the EU. Agribenchmark Working Paper 2013/5.
- Dentoni, D., Menozzi, D., & Capelli, M. G. (2012). Group heterogeneity and cooperation on the geographical indication regulation: The case of the "Prosciutto di Parma" Consortium. Food Policy, 37(3), 207-216.
- DG Agriculture and Rural Development (2013) EU Beef Farms Report 2012 European Commission, Brussels. http://ec.europa.eu/agriculture/rica/pdf/beef_report_2012.pdf
- DG Agriculture and Rural Development. (2014). Pig meat statistics. http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/market-statistics/index_en.htm
- DG Agriculture and Rural Development. (2015a). Data retrieved from DOOR database, 05 December 2015. <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html>
- DG Agriculture and Rural Development. (2015b). E Bacchus database, accessed 05 December 2015. <http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/e-bacchus/index.cfm>
- DG Agriculture and Rural Development. (2015c). E-spirit-drinks database, accessed 5 December 2015. <http://ec.europa.eu/agriculture/spirits/index.cfm>
- DG Agriculture and Rural Development. (2015d). GIs in TTIP - 'Limited' document for the EU Trade Policy Committee: 23rd February 2015. <http://www.scribd.com/doc/272180505/EU-Internal-Hymn-Sheet-for-GIs-in-TTIP>
- DG Agriculture and Rural Development. (2015e). EU Cereals Trade: 2014/15 marketing year. Committee for the Common Organisation of Agricultural Markets: Agri C 4. http://ec.europa.eu/agriculture/cereals/trade/cereals/2014-2015_en.pdf
- DG Agriculture and Rural Development. (2015f). Geographical indications and traditional specialties: Product Group Files. http://ec.europa.eu/agriculture/quality/schemes/index_en.htm (Accessed 24 February 2016)
- DG Trade. (2014, September 26). Consolidated CETA text. European Commission/ Government of Canada.
- DG Trade. (2015). Factsheet on food safety and animal and plant health in TTIP: 2nd October 2015. Brussels: European Commission, Directorate General for Trade. [http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153004.3%20Food%20safety,%20a+p%20health%20\(SPS\).pdf](http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153004.3%20Food%20safety,%20a+p%20health%20(SPS).pdf)
- Dougherty, C. (2015). Trans-Pacific Partnership: Dairy Products Emerge As Latest Sticking Point In TPP Trade Negotiations. International Business Times 1 October 2015
- EFSA. (2009). Scientific Opinion: safety evaluation of ractopamine. The EFSA Journal, 1049, pp. 1-52.
- Euclait. (2012). Submission to the consultation on EU-US High Level Working Group on Jobs and Growth. Brussels, Belgium. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/july/tradoc_149701.pdf
- Euractiv. (2015). Lamy: TTIP's goal is 'to harmonise consumer protection'. Euractiv 8 May 2015. <http://www.euractiv.com/sections/trade-society/lamy-ttips-goal-harmonise-consumer-protection-314434>
- European Commission. (2014a). Prospects for EU agricultural markets and income 2014-2024. Brussels: Directorate General for Agriculture and Rural Development.
- European Commission. (2014b). CETA - Summary of the final negotiating results. European Commission. (2015a). EU-28 Agri-food trade with the US. Retrieved from European Commission Trade Analysis Statistics: http://ec.europa.eu/agriculture/trade-analysis/statistics/outside-eu/2015/us_en.pdf
- European Commission. (2015b). Beef and Veal Market Situation. CMO Committee. Brussels: Directorate General for Agriculture and Rural Development.
- European Commission. (2016). Agri-Food Trade Statistical Factsheet: European Union - USA. Brussels: Directorate-General for Agriculture and Rural Development. http://ec.europa.eu/agriculture/trade-analysis/statistics/outside-eu/countries/agrifood-usa_en.pdf
- European Milk Board. (2014). EMB position on the TTIP. <http://www.europeanmilkboard.org/emb/positions.html>
- Eurostat. (2015). Production of Cereals, by country, 2014, (accessed 2 December 2015) [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Production_of_cereals_by_country_2014_\(1_000_tonnes\).png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Production_of_cereals_by_country_2014_(1_000_tonnes).png)
- Fontaigne, L., Gourdon, J., & Jean, S. (2013). Transatlantic Trade: Whither partnership, which economic consequences? CEPII Policy Brief.
- Francois, J., Manchin, M., Norberg, H., Pindyuk, O., & Tomberger, P. (2013). Reducing Transatlantic Barriers to Trade and Investment: an economic assessment. London: Centre for Economic Policy Research.
- Grueff, J., & Tangerman, S. (2013). Achieving a Successful Outcome for Agriculture in the EU-U.S. Transatlantic Trade and Investment Partnership Agreement. Washington DC: International Food & Agricultural Trade Policy Council.
- High Level Working Group. (2013). Final Report of the High Level Working Group on Jobs and Growth, 11 February 2013. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/february/tradoc_150519.pdf
- Hogan, P. (2015). Agricultural Outlook Conference Speech by Phil Hogan, Commissioner for Agriculture & Rural Development, 1 December 2015. Brussels: European Commission. http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-15-6208_en.htm
- ICOS. (2015). Dairy trade updates: TTIP in trouble? 8 June 2015 <http://www.icos.ie/2015/06/08/dairy-trade-updates-ttip-in-trouble/>
- Inside US Trade. (2014). TTIP talks on GIs focused on comparing systems, not on EU GI list. 23 May 2014
- Interbev: Interprofession bœuf et viande. (2015). CETA and Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) What are the consequences for the French beef sector?
- International Dairy Magazine. (2014, December). Editorial. p. 3.
- International Grains Council. (2016). Grain Market Report 462: 21st January 2016. <http://www.igc.int/downloads/gmrsummary/gmrsumme.pdf>
- Irish Creamery Milk Suppliers Association. (2014). in: Summary of views of various stakeholders in Ireland presented to the the International Trade Committee of the European Parliament. Brussels: European Parliament.
- Irish Farmers Association. (2015). Guarding the interests of agriculture in the TTIP negotiations. Dublin.
- Josling, T., & Tangerman, S. (2014). Agriculture, Food and the TTIP: Possibilities and Pitfalls. Brussels: Centre for European Policy Studies, Special Report No 99.
- Macdonald, J. (2014). Technology, Organization, and Financial Performance in U.S. Broiler Production. USDA Economic Research Service, Economic Information Bulletin 126.
- Maler, T., & Hutchison, P. (2015). Dairy Interview: Part One - 'EU's approach to GIs could scupper TTIP'. Agra Europe Online 19th May 2015. <https://www.agra-net.com/agra/agra-europe/meat-livestock/dairy/dairy-interview-part-one--eu-s-approach-to-gis-could-scupper-ttip-479102.htm>
- Matthews, A. (2014). Geographical indications (GIs) in the US-EU TTIP negotiations. <http://capreform.eu/geographical-indications-gis-in-the-us-eu-ttip-negotiations/>
- McBride, W., & Key, N. (2014). Productivity Growth Slows for Specialized Hog Finishing Operations. USDA Economic Research Service Amber Waves.
- Meat Trades Journal. (2015). Poultry Council Expresses TTIP Fears. 2 March 2015 http://www.meatinfo.co.uk/news/fullstory.php/aid/17960/Poultry_council_expresses_TTIP_fears.html
- Michalopoulos, S. (2015). Agriculture Secretary: Geographic protection 'not an easy issue' in TTIP. EurActive. 2 December 2015 <http://www.euractiv.com/sections/agriculture-food/us-agriculture-secretary-gmos-no-means-only-answer-food-security-320019>
- Morgan, S. (2015). Italian farmers want to seize TTIP opportunity. EurActive 9 November 2015
- NASS. (2015). National Agricultural Statistics Service, Crop Production Report 9 October 2015. Washington DC: United States Department of Agriculture.
- National Chicken Council. (2012). Animal Welfare for Broiler Chickens. <http://www.nationalchickencouncil.org/industry-issues/animal-welfare-for-broiler-chickens/>
- National Chicken Council. (2013). US Poultry Groups Express Support for US-EU Trade Pact. Press release: 14 February 2013. <http://www.nationalchickencouncil.org/us-poultry-groups-express-support-for-us-eu-trade-pact/>
- National Pork Board. (2015). Pork Checkoff Report, 11(4). July 2015
- National Pork Producers Council. (2013). Comments on the "Transatlantic Trade and Investment Partnership".
- O'Connor, B. (2015). Geographical Indications in TTIP, the Transatlantic Trade and Investment Partnership. Rome: NCTM: Studio Legale Associato. <http://www.nctm.it/en/news/articles/geographical-indications-in-ttip-the-transatlantic-trade-and-investment-partnership>

Office of the United States Trade Representative. (2014). U.S Objectives, U.S. Benefits In the Transatlantic Trade and Investment Partnership: A Detailed View. <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2014/March/US-Objectives-US-Benefits-In-the-TTIP-a-Detailed-View>

Pelkmans, J., Lejour, A., Schrefler, L., Mustilli, F., & Timini, J. (2014). The Impact of TTIP: The underlying economic model and comparisons. Brussels: Centre for European Policy Studies.

Raza, W., Grumiller, J., Taylor, L., Troster, B., & von Arnim, R. (2014). ASSESS TTIP: Assessing the claimed benefits of the Transatlantic Trade and Investment Partnership. Final Report. Vienna: Austrian Foundation for Development Research.

Reuters. (2015). Farm issues could scupper free trade deal with EU:US. 1 December 2015 <http://www.reuters.com/article/us-trade-europe-usa-idUSKBN0TK40420151201>

Sinclair, S., Trew, S., Mertins-Kirkwood, H., & (eds). (2014). Making sense of the CETA: an analysis of the final text of the Canada-European Union Comprehensive Economic and Trade Agreement. Canadian Centre for Policy Alternatives.

Strom, S. (2015). New type of drug-free labels for meat has USDA blessing. New York Times: 4 September 2015.

Thelle, M., Jeppesen, T., Veng Pinje, J., Kjoller-Hansen, A., Davies, R., & Francois, J. (2015). TTIP impact in Ireland. Copenhagen Economics.

United Nations UNCTAD. (2015). International Classification of Non Tariff Measures: UNCTAD/DITC/TAB/2012/2/Rev.1. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development.

US Congress. (2014). Letter to Secretary Vilsneck and Ambassador Froman: 9 May 2014. <http://www.commonfoodnames.com/wp-content/uploads/House-Dairy-TTIP-Letter.pdf>

US Foreign Agricultural Service. (2015). Why trade promotion authority is essential for U.S. agriculture in the Transatlantic Trade and Investment Partnership. Washington DC: Foreign Agricultural Service, United States Department of Agriculture.

US Meat Export Federation. (2015). EU Ag Commissioner, Chief U.S. Ag Negotiator Address USDA Outlook Conference. <https://www.usmef.org/eu-ag-commissioner-chief-u-s-ag-negotiator-address-usda-outlook-conference/>

US Trade Representative. (2014). 2014 Report on Sanitary and Phytosanitary Measures. Washington DC: Office of the United States Trade Representative.

US Trade Representative. (2015). Draft Text of the Trans Pacific Partnership. Chapter 18: Intellectual Property Rights. <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/trans-pacific-partnership/tpp-full-text>

US Wheat Associates / National Association of Wheat Growers. (2013). U.S. Wheat Industry Priorities for the Transatlantic Trade and Investment Partnership.

USDA. (2012a). USDA, National Agricultural Statistics Service, 2012 Census of Agriculture. USDA.

USDA. (2012b). National Agriculture Census 2012: Table 32 Poultry inventory and number sold. http://agcensus.usda.gov/Publications/2012/Full_Report/Volume_1_Chapter_1_US/st99_1_032_033.pdf

USDA Economic Research Service. (2012). Cattle and Beef Background. <http://www.ers.usda.gov/topics/animal-products/cattle-beef/background.aspx>

USDA Foreign Agricultural Service. (2015). Trans-Pacific Partnership: benefits to US agriculture. Washington DC.

USITC. (2014). Pork and Swine Industry and trade summary. United States International Trade Commission.

van Horne, P. L., & Bondt, N. (2014). Competitiveness of the EU poultry meat sector. Wageningen: LEI Wageningen UR.

World Animal Protection/Humane Society International. (2014). TTIP: Pig Production in the EU and US .

World Trade Organisation. (2009). Joint Communication from the European Communities and United States on measures concerning meat and meat products (hormones). World Trade Organisation. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/november/tradoc_145411.pdf

WTO, ITC, UNCTAD. (2014). World Tariff Profiles. https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/world_tariff_profiles14_e.htm

Бележки

- 1 Вследствие на търговски спор САЩ и ЕС постигат споразумение през 2006 г., което предоставя известна защита за вината и спиртните напитки. Бе договорен списъкът на «полу-генеричните» наименования на вино, чиято употреба ще бъде ограничена от законодателството на САЩ, включително и Бургундия, шабли, шампанско, и шери. Съществуващите американски производители са в „заварено положение“ (позволява им се да продължат да използват името), но не се допуска ново производство в рамките на тези имена. Тази мярка може и да е слаба според европейските стандарти, но тя означава, че ГУ обозначенията за географско указание за много вина и спиртни напитки на ЕС вече са защитени в САЩ.
- 2 Това са Cargill (21%), Tyson (21%), JBS (20%), National Beef Packing (11%), American Foods Groups (6%). (Confederation Paysanne, 2014).
- 3 Това са естрадиол, тестостерон, прогестерон, зеранол, тренболон ацетат и меленгестрол ацетат
- 4 САЩ имат право на квота от допълнителни 11 500 тона говеждо на 20% от обичайната тарифа, договорена през 70-те години на миналия век.

Заклучения

ЕС и САЩ имат дълга история на търговски спорове и различни мнения в областта на селското стопанство, особено по отношение на защитата на околната среда, безопасността на потребителите, хуманното отношение към животните и помощите за селскостопанските производители. Дори и да се отворят селскостопанските пазари посредством ТТИП, фермерите в ЕС и САЩ ще продължат да работят в много различни условия, а може да се твърди и че ще продължат да произвеждат доста различна продукция.

ТТИП би донесло съществена промяна спрямо предишни търговски споразумения, тъй като то включва цяла гама от нетърговски въпроси, които се отразяват на потребителите, селскостопанските производители и на околната среда. Те включват правила за безопасността на храните, използването на антибиотици и хормони в производството на месо, използването на химически промивки за месните продукти и използването на пестициди и производството на ГМ култури.

Ако лобистите в САЩ постигнат своето, икономическите анализи прогнозираят потенциални опустошителни последици за някои селскостопански отрасли в ЕС, а именно производството на говеждо, свинско месо и млечни продукти. Последствията за земеделците са неясни, а за производителите на яйца са неизвестни, докато премахването на митническите тарифи върху продуктите от птиче месо ще позволи на производителите от САЩ да подбият селскостопанските производители в Европа.

Според анализите по-големите възможности за износ не означават по-добри приходи за фермерите в Европа. Прогнозират се резки спадове на цена франко земеделските стопанства за редица селскостопански продукти. Печалбите за ЕС се свеждат до няколко сектора, като например сирената, но дори и те зависят от това САЩ да се откажат от „нетарифните мерки“, които се използват за ограничаване на търговията. Съсредоточаването на Европейската комисия върху защитените географски указания също е под въпрос, тъй като ползите вероятно ще се ограничат до производителите, работещи за износ и до малък брой продукти с ГУ.

Анализите прогнозираят, че ТТИП ще увеличи вноса от САЩ, докато ползите за европейските производители ще са по-малко. Проучванията предвиждат спад с 0,8% в приноса на селското стопанство на ЕС към БВП, докато приносът на селското стопанство на САЩ в БВП се увеличава с 1,9%. Министерство на земеделието на САЩ прогнозира спад в цените, които се заплащат на европейските фермери във всички категории храни.

Взети заедно, моделите на икономическите проучвания прогнозираят, че ТТИП може да окаже сериозно въздействие върху редица сектори на селското стопанство в ЕС, като много от фермерите в цяла Европа ще се борят за оцеляване, а малцина ще се извлекат полза.

Friends of the Earth Europe

За Земята